

**Certifikační řád a metodika místního šetření
pro proces certifikace dle Standardů odborné
způsobilosti poskytovatelů programů školské
primární prevence rizikového chování**

Veronika Pavlas
Martanová

M O N O G R A F I E

**CERTIFIKAČNÍ ŘÁD A METODIKA
MÍSTNÍHO ŠETŘENÍ
PRO PROCES CERTIFIKACE DLE
STANDARDŮ ODBORNÉ
ZPŮSOBILOSTI POSKYTOVATELŮ
PROGRAMŮ ŠKOLSKÉ PRIMÁRNÍ
PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ**

Univerzita Karlova
1. lékařská fakulta v Praze
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
Klinika adiktologie

**CERTIFIKAČNÍ ŘÁD A METODIKA
MÍSTNÍHO ŠETŘENÍ
PRO PROCES CERTIFIKACE DLE
STANDARDŮ ODBORNÉ
ZPŮSOBILOSTI POSKYTOVATELŮ
PROGRAMŮ ŠKOLSKÉ PRIMÁRNÍ
PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ**

Autor

Veronika Pavlas Martanová

Recenzenti:

Mgr. Karolina Homolová (certifikátorka, oblastní metodička prevence v PPP)

Mgr. Bc. Tomáš Řezník (vedoucí Útvaru sociální prevence Městské policie hl.m.Prahy)

Mgr. Jaroslav František Žák (certifikátor primární prevence a léčby, vedoucí centra drogových závislostí)

Mgr. Štěpán Veis (sekretariát RVKPP)

**CERTIFIKAČNÍ ŘÁD A METODIKA MÍSTNÍHO ŠETŘENÍ PRO PROCES CERTIFIKACE
DLE STANDARDŮ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI POSKYTOVATELŮ PROGRAMŮ ŠKOLSKÉ
PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ**

Veronika Pavlas Martanová

Vydala Klinika adiktologie 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Apolinářská 4, Praha 2, ve vydavatelství TOGGA, spol. s r. o., Volutová 2524, Praha 5.

© Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie 1. LF a VFN v Praze, 2012

© TOGGA, 2012

Jazyková korektura: Vendula Kadlečková

Koncept obálky: Hana Valiňhorová

Obálka, typografie a sazba z písma Baskerville a John Sans: Dušan Neumahr

Tisk: Tiskárna Protisk, s. r. o., České Budějovice

Vydání první, Praha 2012

ISBN 978-80-87258-95-8

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její části nesmějí být žádným způsobem reprodukovány, ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu vydavatele.

Obsah

<i>Úvod</i>	7
<i>Poděkování</i>	9
Základní dokumenty v procesu certifikace a jejich vývoj	11
Certifikační řád pro hodnocení odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování	21
Metodika místního šetření pro certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů školské primární prevence rizikového chování	35
<i>Příloha 1 Metodiky místního šetření: Seznam dokumentů předem požadované dokumentace od žadatele</i>	39
<i>Příloha 2 Metodiky místního šetření: Protokol o místním šetření</i>	41
<i>Příloha 3 Metodiky místního šetření: Závěrečná zpráva o místním šetření</i>	49
<i>Možná doporučení pro MŠMT a Výbor pro udělování certifikací k implementaci revidovaných Standardů a souvisejících aktivit</i>	57

Publikace vznikla a byla vydána pod odbornou záštitou a koordinací:

Kliniky adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze

Klinika adiktologie

Díky finanční podpoře:

projektu Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů
pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky
a je spolufinancován z institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace, PRVOUK-P03/LF1/9.

Implementace procesu certifikace ve školské primární prevenci – úvod

Tato publikace podrobně popisuje realizaci procesu certifikace dle schválených Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování¹ (dále jen „Standardy“). V úvodu má čtenář možnost seznámit se s vývojem hlavních dokumentů i celého procesu certifikace. Následuje aktuální verze Certifikačního řádu a Metodiky místního šetření, tak jak se inovovaly a vznikly v rámci projektu VYNSPI² v roce 2012. Publikace si klade za cíl nabídnout celistvý návrh implementace Standardů do praxe školské primární prevence.

Certifikační řád a **Metodika místního šetření** upravují podmínky pro certifikaci programů školské primární prevence dle Standardů. Vymezují základní pojmy, cíle a principy certifikace a popisují úkoly jednotlivých subjektů účastnících se celého procesu i proces samotný na různé úrovni obecnosti. Certifikační řád je základním obecným ustanovením a Metodika místního šetření pak nástrojem praktické realizace procesu certifikace zejména ve fázi místního šetření. Dokument obsahuje též formuláře závěrečné zprávy a protokolu z místního šetření.

Na tuto publikaci volně navazuje **Manuál certifikátora**, který je praktickým nástrojem, podle něž postupuje Certifikační agentura při realizaci místních šetření v zařízeních, která o certifikaci žádají. Manuál se zabývá konkrétní náplní práce certifikátorů v jednotlivých fázích certifikačního procesu a řeší též technické aspekty jejich práce.

1 Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

2 Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni (zkrácený název VYNSPI), projekt CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK.

Poděkování

V úvodu této publikace bychom rádi poděkovali všem, kteří se na ní podíleli svými připomínkami a poznámkami, a přispěli tak ke konečné podobě Certifikačního řádu a Metodiky místního šetření. Jedná se o týmovou práci, přestože se uvádí jen hlavní autorka. Ve snaze nikoho neopomenout jsme se rozhodli neuvádět žádná konkrétní jména. Jsme si však vědomi, že zejména na výchozích verzích těchto dokumentů z roku 2005 a 2008 se podílely celé pracovní týmy odborníků, přestože dokumenty byly doposud vždy publikovány bez uvedeného autorství.

Základní dokumenty v procesu certifikace a jejich vývoj

Standardy a proces certifikace

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti (Pavlas Martanová (ed.), 2012). Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými **Standardy** a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění. Je to jeden z příkladů praktické realizace **normativní evaluace** (Miovský, Kubů, Miovská, 2004). Udělená certifikace je respektována jako garance kvality programu a ovlivňuje směřování státních finančních dotací. Pro školy je proces certifikace důležitý z hlediska objednavatelů programů. Díky udělené certifikaci má škola možnost poznat odborný kredit daného programu a lépe se rozhodnout, jaký program specifické primární prevence pro své žáky objednat.

Jak již bylo řečeno, certifikace je proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými **Standardy** (Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek, dále jen PPUNL, schválené MŠMT a RVKPP, 2005, 2008; od roku 2012 pak Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování, dále jen PPRCH, které zatím neprošly procesem schvalování).

Standardy PP UNL byly rozsáhlým dokumentem revidovaným a přijatým ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v letech 2005 a 2008, v roce 2012 pak byl tento text v rámci projektu VYNSPI rozšířen na všechny typy rizikového chování (tedy **Standardy PP RCH**). Standardy ve své obecné a speciální části definují základní pojmy, cílové skupiny preventivních programů a zásady efektivity primárně preventivního působení. Dále pak v podobě bodovatelných kategorií vymezují charakteristiky, které by měl kvalitní program obecně splňovat, například: dostupnost, zacílenost, respekt k právu klientů, hodnocení potřeb klienta, adekvátní personální a organizační zabezpečení programů, odpovídající materiálně-technické zázemí a další. Ve své speciální části se Standardy

z roku 2005 a 2008 věnují konkrétně pěti typům programů, o jejichž certifikaci lze žádat – programy specifické primární prevence poskytované v rámci školní docházky, programy mimo rámec školní docházky, programy včasné intervence, vzdělávací programy (určené pedagogům) a ediční činnost v oblasti primární prevence. Od roku 2012 si Standardy kladou za cíl možnost posouzení programů zaměřených na jakýkoli typ rizikového chování a rozlišují již pouze tři typy přímého preventivního působení, tedy tři typy programů: programy všeobecné, selektivní a indikované školské primární prevence rizikového chování.

V **procesu certifikace** mají možnost státní i nestátní zařízení zažádat o certifikaci svých programů a speciálně vyškolení certifikátoři realizují na základě jejich žádosti místní šetření u poskytovatele služby. Proces certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů PPUNL i PPRCH byl vybudován v souladu s českými verzemi platných evropských norem pro posuzování, certifikace a audit¹. Tyto certifikační normy zaručují minimalizaci rizika střetu zájmů, objektivnost a nestrannost celého procesu. Ve svých základních principech koresponduje certifikace školské primární prevence s certifikací odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog (kterou uděluje RVKPP). Paralelně s českým procesem vývoje Standardů probíhala též tvorba Standardů evropské drogové prevence², které byly v letech 2009–2011 rozsáhle připomínkovány šesti zeměmi EU a v roce 2011 byly slavnostně vydány a prezentovány v odborném fóru na mezinárodní EUSPR konferenci v Lisabonu v prosinci 2011³.

Od roku 2006 je systém certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence implementován v České republice do praxe⁴. Proces udělování certifikací má předepsaný postup, se kterým máte možnost se seznámit v následujících textech: v Certifikačním řádu a Metodice místního šetření.

Vývoj Standardů a procesu certifikace

Úkol vypracovat původní **Standardy** specifické primární prevence užívání návykových látek (MŠMT, 2005) vyplynul z Usnesení vlády č. 1045 z roku 2000 (o Národní strategii protidrogové politiky na období 2001–2004) a práce na

1 ČSN EN 45012; ČSN EN ISO/IEC 17021, ČSN EN ISO/IEC 17024; ČSN EN ISO 19011; MPA 60-01-04.

2 Brotherhood, A., Sumnall, H. R. (2011) European drug prevention quality standards. A manual for prevention professionals. EMCDDA, Luxembourg: The Publications Office of European Union. Evropské standardy pro drogovou prevenci definují základní kroky při plánování, realizaci a evaluaci programu drogové prevence. Jsou nástrojem pro sebevzdělávání i sebeevaluaci, který postihuje 8 projektových fází: posouzení potřeb a zdrojů, formulaci programu a designu intervence, management a mobilizaci zdrojů, dodávku a monitorování programu, evaluaci a následné šíření a vývoj. Napříč těmito fázemi pak prostupují 4 standardy: udržitelnost a financování, komunikace a zapojení zúčastněných stran, rozvoj zaměstnanců a etika drogové prevence. Celá publikace je doplněna přehledným slovníkem základních pojmů v dané oblasti.

3 Dvoudenní EUSPR konference s názvem „Synergie v prevenci a zdravotní podpoře: individuální, komunitní a environmentální přístupy“ se konala v portugalském Lisabonu 8.–9. prosince 2011.

4 Podrobněji viz Martanová, V. (2006) Certifikace programů primární prevence užívání návykových látek. Adiktologie. 2006, roč. 6, č. 4, s. 514–519.

jeho splnění byly zahájeny již v průběhu Phare Twinning projektu „Drogová politika“ ve spolupráci s odborníky z Belgie a Rakouska. Standardy byly schválené v roce 2005 a proces implementace se započal od roku 2006. V roce 2006 byla zřízena a zahájila svou činnost Agentura pro certifikace dle Příkazu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č.14/2006 dne 1. 7. 2006. Následně byla vypracována Metodika certifikačního místního šetření pro oblast primární prevence, byly spuštěny webové stránky Agentury pro certifikace, vytvořen Manuál certifikátora, Etický kodex a další základní dokumenty. Byl akreditován kurz pro certifikátory a z něj vzešlo 46 úspěšných absolventů. Dne 2. 10. 2006 byl oficiálně zahájen proces certifikace primární prevence a trval do roku 2008.

Revize v roce 2008

V roce 2008 byly **evaluovány⁵ a přepracovány základní dokumenty** (přepracovány Standardy, Certifikační řád a Metodika místního šetření, inovován Manuál certifikátora). Revidované Standardy a Certifikační řád a metodika místního šetření schváleny poradou vedení MŠMT dne 18. 12. 2008.

Text **Standardů** byl zjednodušen a bylo upraveno bodování na základě potřeb certifikátorů i úspornosti celého certifikačního procesu. Zároveň bylo hodnocení zpřísněno v tom, že jsou jasně vymezeny body nezbytné pro získání certifikace, tj. takové, které musí být naplněny ze 100%. Takové body jsou označeny písmenem A, a po přečtení revidovaných Standardů bylo ihned jasné, jak žadateli tak certifikátorovi, co je nepodkročitelným požadavkem. Jsou to kategorie, které jsou pro kvalitní program nepostradatelné, například, musí mít jasně definovanou cílovou skupinu, musí být interaktivní a komplexní, musí pracovat s malou skupinou/třídou, musí mít vymezená pravidla a písemně zpracovanou metodiku práce, pracovníci programu musí mít přiměřené vzdělání a musí být supervidováni. Tyto požadavky byly vyhodnoceny jako zásadní pro kvalitní program primární prevence. Zároveň se v průběhu certifikačního procesu ukázalo jako nezbytné, aby nedílnou součástí místního šetření byla návštěva certifikátora na realizovaném programu. Hlavním pilířem certifikace zůstalo studium předložené dokumentace, bylo však třeba také ověřit vlastní průběh programu, a poskytnout tak certifikačnímu týmu objektivizovaný vhled do programu. Do roku 2008 byla návštěva programu volitelnou součástí místního šetření, na kterou často nezbyval čas, po vstoupení revidovaného Certifikačního řádu v platnost v prosinci 2008 se návštěva programu stala povinnou součástí certifikačního procesu. Certifikátoři byli instruováni, aby postupovali dle vypracovaného manuálu hospitace.

V **Certifikačním řádu a metodice místního šetření** byly v roce 2008 nově ošetřeny situace, které vznikly v průběhu procesu certifikace (stížnosti na

5 Využité metody: V rámci 1. revize proběhlo dotazníkové šetření, byly realizovány ohniskové skupiny certifikátorů a proběhla externí evaluace.

průběh certifikačního řízení, návštěva programu, certifikace nových zařízení apod.). Všechny **závěrečné zprávy** vytvořené certifikátory byly rozsáhle **evaluovány** a tato expertiza posloužila zejména pro zdokonalení formulářů protokolu a závěrečné zprávy z místního šetření a větší jednotnost podávaných zpráv.

Revize v rámci projektu VYNSPI a Standardy 2012

V letech 2011–2012 prošly Standardy další revizí⁶ a byly upraveny tak, aby bylo možno certifikovat všechny programy primární prevence bez ohledu na to, na který typ **rizikového chování** se zaměřuje. Tato změna vychází z dlouhodobé potřeby oblasti školské primární prevence – jedná se o potřebu jednotnosti v terminologii i v dotační politice státu.

V textu Standardů byla realizována opětovná redukce duplicit a koncentrace požadavků na kvalitní program primární prevence realizovaný ve škole. Výsledkem jsou 4 základní obecné Standardy (ošetřující program samotný, práva klientů, personální práci v zařízení a organizační aspekty na místo původních 12 dílčích standardů) a 3 speciální standardy. Speciální standardy od roku 2012 postihují v souladu s aktuální terminologií tři typy programů dle typu primární prevence – **programy všeobecné, selektivní a indikované školské primární prevence**. Toto preventivní působení na poli školy je též nově definováno jako **školská primární prevence rizikového chování** – což se odrazilo i v názvu Standardů.

Text a idea Standardů byla harmonizovány v oblasti terminologie a kvalifikačních požadavků na realizátory prevence ve škole s nově vzniklými dokumenty. Zejména s Výkladovým slovníkem základních pojmů a s Čtyřúrovňovým modelem kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci (oba dokumenty viz seznam literatury). Pro úplnost a jednotnost se základní texty věnované popisu cílových skupin a kvalifikačních stupňů staly ve své zkrácené verzi přímo přílohou samotných Standardů.

Zásadním posunem pro žadatele o certifikaci je rozšíření standardů o rozsáhlý praktický výklad – tedy o praktickou část, která poskytuje konkrétnější výkladový rámec pro práci se Standardy a pro certifikaci poskytovatelů programů primární prevence. Obsahuje podrobnější rozpracování některých odkazů ve standardech pouze naznačených a zejména konkrétní vzorové dokumenty, které mohou sloužit jako inspirace poskytovatelům programů. Jejich podoba je zárukou, že splňují požadavky Standardů, avšak není závazná.

Tato zatím poslední revize Standardů z roku 2012 se snaží pracovat s tím, aby mohly být certifikovány i další programy vstupující do škol: Policie ČR, Městská policie, poradenské subjekty, osoby samostatně výdělečně činné, a i nadále samozřejmě zařízení neziskových organizací. V rámci oponentských

⁶ Využití metody: 2. revize proběhla na základě panelových diskusí, zápisů z ohniskové skupiny, sběru zpětných vazeb z terénu a byla završena externími oponenturami pracovní podoby dokumentu.

řízení byly všechny zmíněné resorty žádány o vyjádření, zda je tato verze Standardů a následného certifikačního procesu pro ně akceptovatelná, a jejich připomínky byly do textu zapracovány.

Praktickými dopady 2. revize Standardů jsou pak dílčí změny v revidovaném Certifikačním řádu a v Metodice místního šetření – které na Standardy v roce 2012 navázaly a které jsou obsahem následujících kapitol.

Jsou jimi:

- ◆ Platba procesu ze 100% žadatelem a možnost o částku soutěžit v rámci dotačního řízení jednotlivých resortů (doposud platil žadatel pouze 30% nákladů),
- ◆ návrh omezení vstupu programů do škol – MŠMT by dle tohoto návrhu doporučovala vstup do škol na preventivní akce pouze certifikovaným programům (a tím by se též reguloval směr finančních výdajů škol v oblasti prevence),
- ◆ vyšší podíl profesních sdružení na rozhodování o procesu certifikace (jejich účast ve Výboru pro udělování certifikací na MŠMT) a
- ◆ prodloužená platnost certifikátu na dobu trvání 5 let.

Tato praktická opatření by měla jednoduchou cestou certifikační proces zprůhledňovat a usnadnit jeho realizaci bez vyšší finanční zátěže pro resort MŠMT.

Charakteristika nejvýznamnějších trendů ve vývoji certifikačního procesu

V jednotlivých revizích tedy byly stručně identifikovány tyto převažující trendy (bodově):

Trendy I

V první revizi Standardů došlo k identifikaci níže popsaných základních jevů a revize se pokusila na ně prakticky reagovat.

- ◆ Vyšší kontakt s realitou poskytovaného programu – vřazena návštěva programu
- ◆ Zúžení Standardů a odstraňování duplicitních bodů
- ◆ Jednoznačnost výkladu a hodnocení – zavedeny a nárokovány povinné „A body“
- ◆ Ošetření nově vzniklých situací
- ◆ Aktualizace legislativního rámce

Trendy II

Při druhé revizi Standardů se pokračovalo v již započatých trendech, naplňovaly se některé požadavky, které se nepodařilo realizovat v předchozím období, a zároveň se objevila potřeba harmonizace s aktuálními posuny v oblasti primární prevence.

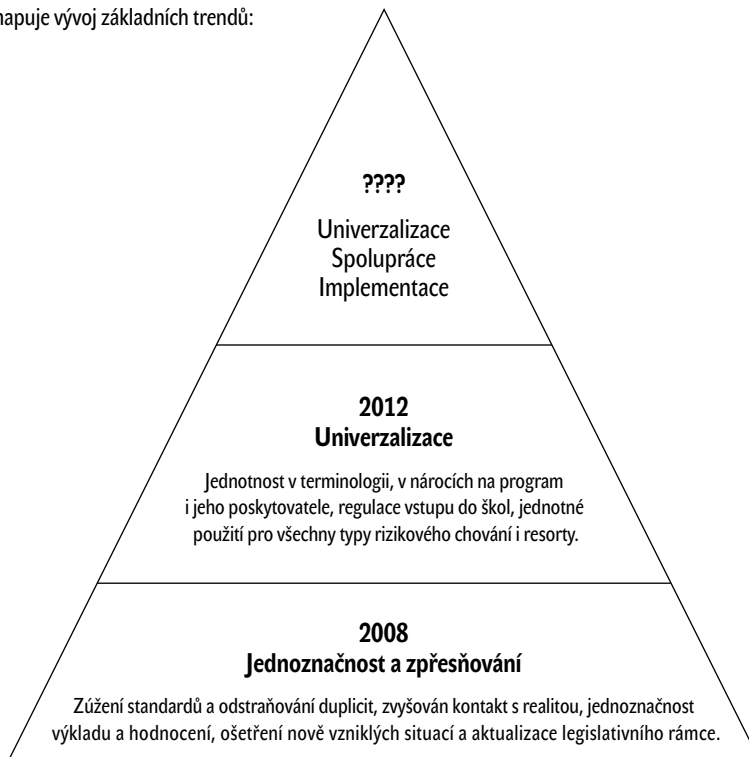
- ◆ Univerzalizace standardů – aktualizace na všechny typy rizikového chování a akceptovatelnost všemi resorty vstupujícími do škol
- ◆ Respekt k různým poskytovatelům preventivních programů, avšak jednotnost v základních nárocích a návrh omezení vstupu do škol pro necertifikované subjekty
- ◆ Jednotnost se základní literaturou a školskými dokumenty (v oblasti terminologie i výzkumných trendů)
- ◆ Pokračování v zužovaných a jednotnosti výkladu Standardů, typologie programů primární prevence (všeobecná, selektivní a indikovaná) se odráží ve speciálních standardech, opouští se certifikace vzdělávacích programů a ediční činnosti
- ◆ Jednotnost ve vzdělání a profesní přípravě preventivních pracovníků vstupujících do škol
- ◆ Praktický výkladový rámec jako návodná příloha Standardů
- ◆ Aktualizace legislativního rámce

Trendy III – Budoucí vize, diskuse o udělitelnosti

V obou revizích jsou nazvačeny vize do budoucnosti, které jsou výzvou pro následující období.

- ◆ Uvedení v kontext a porovnání s evropskými Standardy
- ◆ Implementace certifikačního procesu (pilotáž a následná realizace) za nově nastavených podmínek
- ◆ Implementace Čtyřúrovňového modelu kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci, až bude tento model aplikovaný v praxi, lze ze Standardů některé požadavky vypustit
- ◆ Jednotnost postupu v oblasti školské primární prevence napříč resorty – potřeba vzájemné komunikace, rozvoj spolupráce
- ◆ S předchozím bodem související jednotnost toku dotací a ochrana školy před nekvalitními, neefektivními a necertifikovanými programy primární prevence
- ◆ Vrcholem výše zmíněných aktivit by měl být jednotný Zákon o prevenci

Graf 1 mapuje vývoj základních trendů:

Vývoj dokumentu Standardů i certifikačního procesu vykazuje jednoznačně identifikovatelné trendy, které na sebe navazují a rozvíjejí se. V obou fázích přetrvávají určité konkrétní úkoly do budoucna a otázkou zůstává, zda, kým a v jakém časovém horizontu mohou být naplněny.

Seznam základní literatury

- Brotherhood, A., Sumnall, H. R. (2011). European drug prevention quality standards. A manual for prevention professionals. EMCDDA, Luxembourg: The Publications Office of European Union.
- ČSN EN 45012 Všeobecné požadavky na orgány provádějící posuzování a certifikaci/ registraci systémů jakosti
- ČSN EN ISO/IEC 17021 Posuzování shody – Požadavky na orgány poskytující služby auditů a certifikace systémů managementu
- ČSN EN ISO 19011 Směrnice pro auditování systémů managementu jakosti a/nebo systémů environmentálního managementu
- ČSN EN, ISO/IEC 17024 Posuzování shody – všeobecné požadavky na orgány pro certifikaci osob
- Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M., (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Martanová, V. (2006). Certifikace programů primární prevence užívání návykových látek. Adiktologie, č. 4/ 2006, 514–519.
- Metodické pokyny pro akreditaci MPA 60-01-04.
- Mioviský M., Zapletalová J. (2005). Cílové skupiny specifické primární prevence užívání návykových látek a jejich rozlišení dle rezortní příslušnosti. Pracovní verze pro MŠMT ČR, č. 1.
- Mioviský, M. a kol. (2012). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Mioviský, M., Kubů, P., Mioviská, L. (2004). Evaluace programů primární prevence užívání návykových látek v ČR: základní východiska a aplikační možnosti. Adiktologie, 4(3), 288–303.
- Mioviský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., Zapletalová, J. (2012). Doporučená struktura a rozsah Minimálního preventivního programu školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Mioviský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (eds.) (2010). Primární prevence rizikového chování ve školství. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- MŠMT (2005, 2008). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek. Praha: MŠMT.

- Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Pavlas Martanová, V. a kol. (2012b). Manuál certifikátora: nástroj k praktické realizaci procesu certifikace dle Certifikačního řádu a metodiky místního šetření v souladu se Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.
- Širůčková, M., Miovský, M., Skácelová, L., Gabrhelík, R. a kol. (2012). Příklady dobré praxe programů školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Seznam zkratek

EMCDDA	European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction
PP UNL	primární prevence užívání návykových látek
PP RCH	primární prevence rizikového chování
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
WHO	World Health Organization, Světová zdravotnická organizace
VYNSPI	Projekt CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK, Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
IPPP	Institut pedagogicko-psychologického poradenství, přímo řízená organizace MŠMT

Certifikační řád pro hodnocení odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování

ČÁST I - ZÁKLADNÍ POJMY A PRINCIPY

1. Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování (dále jen „PP RCH“) je posouzení a formální uznání, že poskytovatel a jím realizovaný program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde tedy o proces posouzení poskytovatele a programu podle kritérií stanovených schválenými Standardy¹ a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění. Proces certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů PP RCH probíhá v souladu s českými verzemi platných evropských norem pro posuzování, certifikace a audit.²

Certifikační proces v školské primární prevenci je realizován prostřednictvím certifikačního řízení. **Certifikační řízení** je zahájeno podáním žádosti a závazné objednávky žadatelem, dále zahrnuje místní šetření, rozhodování Výboru pro udělování certifikací až po udělení či neudělení certifikátu ministrem školství, mládeže a tělovýchovy.

Místní šetření konkrétně pak zahrnuje především práci certifikátorů (studium dokumentace před šetřením na místě, místní šetření v užším slova smyslu,

1 Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012). Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga. – Dále jen „Standardy“.

2 ČSN EN 45012 Všeobecné požadavky na orgány provádějící posuzování a certifikaci/registraci systémů jakosti; ČSN EN ISO/IEC 17021 Posuzování shody – Požadavky na orgány poskytující služby auditů a certifikace systémů managementu; ČSN EN ISO/IEC 17024 Posuzování shody – všeobecné požadavky na orgány pro certifikaci osob; ČSN EN ISO 19011 Směrnice pro auditování systémů managementu jakosti a/nebo systémů environmentálního managementu; Metodické pokyny pro akreditaci MPA 60-01-04.

tvorbu Protokolu z místního šetření a Závěrečné zprávy) a je podrobně charakterizováno v Certifikačním řádu i v Metodice místního šetření.

V rámci certifikačního procesu školské primární prevence se **certifikuje odborná způsobilost poskytovatele preventivního programu a jeho konkrétní program** primární prevence realizovaný ve školském prostředí. Je možné certifikovat organizačně a personálně oddělený, samostatně hodnotitelný program s konkrétním názvem, který je možné zařadit k jednomu z daných typů programu: všeobecné, selektivní a indikované primární prevence. U programu by mělo být uvedeno, prevenci jakých typů rizikového chování zahrnuje – k tomu vyznačení slouží číselník programů, který je součástí Standardů a žadatel jej zaslá vyplněný spolu se žádostí o certifikaci. Tentýž číselník je po odsouhlasení certifikátory přílohou uděleného certifikátu. Je možné, aby program v rámci komplexnosti zahrnoval prevenci více typů rizikového chování.

„**Programy**“ zde chápeme jako programy specifické školské primární prevence rizikového chování, přičemž za ně považujeme takové aktivity a programy, které jsou úzce zaměřeny právě na oblast konkrétního rizikového chování a rizika s ním spojená. Programy specifické školské primární prevence rizikového chování se vyznačují čtyřmi hlavními charakteristikami:

- a) přímým a explicitně vyjádřeným vztahem ke konkrétní oblasti rizikového chování a tématům s ním spojeným,
- b) jasnou časovou a prostorovou ohraničeností realizace (na ose: zmapování potřeb, plán programu a jeho příprava, provedení a zhodnocení programu a jeho návaznost),
- c) zacílením na jasně ohraničenou a definovanou cílovou skupinu a s tím souvisejícím zdůvodněním matchingu (tj. přiřazováním určité skupiny či jednotlivce k danému typu programu odpovídajícím potřebám a problémům cílové skupiny),
- d) pracovníci programu mají vzdělání přiměřené typu programu a jsou supervidováni.

2. Certifikát odborné způsobilosti lze udělit poskytovateli a programu (program školské všeobecné primární prevence, selektivní primární prevence a indikované primární prevence), o jehož certifikaci organizace poskytující tento program požádá. Pokud organizace poskytuje více druhů programů a žádá o certifikaci pouze jednoho z nich, je nutné, aby daný program byl od ostatních jasně a zřetelně oddělen organizačně i provozně (tj. aby byl samostatně hodnotitelný). Součástí certifikátu je číselník programu (vyplněný žadatelem a schválený certifikátory). Tento číselník je součástí Standardů a pomůže zájemcům o program snadněji identifikovat povahu, typ a obsah certifikovaného programu.

3. Základní cíle certifikací:

- (1) hospodárné financování služeb z veřejných prostředků,
- (2) zajištění a zvyšování kvality programů školské primární prevence rizikového chování,
- (3) zefektivnění sítě poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování,
- (4) začlenění programů školské PP RCH do širšího systému preventivního působení
- (5) certifikace usiluje o to, aby se stala nástrojem na zajištění standardní kvality poskytovaných programů prevence ve školách. Certifikát umožňuje cizím subjektům vstup do školního prostředí a garantuje, že program školské primární prevence realizovaný ve škole odpovídá požadovaným kritériím kvality a efektivity.

4. Základní principy:

- (1) dobrovolnost (certifikace není povinná, organizace o ni sama žádá a hradí s ní související náklady v plné výši; může však o tuto částku soutěžit v rámci dotačního řízení MŠMT či jiných resortů),
- (2) transparentnost certifikačního procesu – kritéria hodnocení (Standardy) i proces hodnocení (Certifikační řád) je žadatelům o certifikaci předem znám, stejně tak i podmínky finanční úhrady za provedenou certifikaci,
- (3) nezávislé šetření, které je prováděno vyškolenými certifikátory, kteří jsou vázáni Certifikačním řádem, Metodikou místního šetření, Manuálem certifikátora a Etickým kodexem,
- (4) používání odborně definovaných, obecně akceptovaných kritérií (Standardů) pro hodnocení, schválených MŠMT, Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále jen RVKPP) a dalšími zainteresovanými resorty v jejich gesci je primární prevence rizikového chování.

5. Význam a dopady

- (1) Platná certifikace je dokladem o naplnění Standardů (poskytování kvalitních služeb).
- (2) Certifikát odborné způsobilosti
 - a) **uděluje** ministr školství mládeže a tělovýchovy na základě stanoviska Výboru pro udělování certifikací,

- b) **odebírá** ministr školství mládeže a tělovýchovy na základě zjištění vážných nedostatků, které by se neslučovaly s požadavky dle Standardů na kvalitu služeb u poskytovaného programu (taktéž na základě stanoviska Výboru pro udělování certifikací).
- (3) Získání certifikátu odborné způsobilosti je jednou z podmínek pro poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu (dotace), avšak nezakládá nárok na jejich přidělení.
- (4) MŠMT doporučuje krajům a obcím, aby zohlednily výsledky certifikace při poskytování finančních prostředků na programy primární prevence rizikového chování ze svých rozpočtů.

ČÁST II - POSTAVENÍ MŠMT, VÝBORU PRO UDĚLOVÁNÍ CERTIFIKACÍ, CERTIFIKAČNÍ AGENTURY A DALŠÍCH SUBJEKTŮ V CERTIFIKAČNÍM PROCESU

1. MŠMT

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je orgánem, který rozhoduje na základě stanoviska Výboru pro udělování certifikací PP RCH o udělení, neudělení nebo odebrání certifikace odborné způsobilosti. MŠMT prostřednictvím příslušného pověřeného náměstka ministra kontroluje plnění smlouvy s Certifikační agenturou.

2. Výbor pro udělování certifikací školské PP RCH

2.1 Výbor je složen:

- ◆ ze zástupců resortů zdravotnictví, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, vnitra a RVKPP
- ◆ ze zástupců odborných společností pracovníků v prevenci a profesních sdružení v příbuzných oborech a poradenských službách
- ◆ ze zástupců donorů, kteří jsou zodpovědní za financování programů školské primární prevence (školy, obce, krajské úřady).

2.2 Členové Výboru jsou delegováni zmíněnými institucemi, místopředsedu a předsedu Výboru jmenuje ministr školství mládeže a tělovýchovy.

2.3 Počet členů Výboru je lichý a je stanoven v rozmezí 9–13 osob.

2.4 Výbor je usnášéníschopný za přítomnosti minimálně nadpoloviční většiny členů.

2.5 V případě rovnosti hlasů (při sudém počtu přítomných členů) rozhoduje hlas předsedy. Funkce člena Výboru je nezastupitelná.

2.6 Výbor se schází minimálně jedenkrát za 60 dní.

2.7 Obecné principy činnosti Výboru:

- ◆ Zodpovědnost za transparentnost certifikačního procesu
- ◆ Zamezit konfliktu zájmů a osobním preferencím v procesu certifikací
- ◆ Nezávislý dozor nad průběhem místních šetření (Výbor má možnost inspekce na místním šetření)
- ◆ Garance používání odborně definovaných, obecně akceptovaných kritérií (Standardů) pro hodnocení poskytovatelů programů primární prevence
- ◆ Garance zajištění standardní kvality poskytovaných programů prevence ve školách

2.8 Konkrétní činnost Výboru:

Výbor zejména:

- ◆ řídí se jednacím řádem schváleným MŠMT,
- ◆ po projednání a posouzení Závěrečných zpráv a Protokolů z místních šetření vydává stanovisko ministru školství, mládeže a tělovýchovy k udělení, neudělení nebo odebrání certifikace odborné způsobilosti,
- ◆ v případě neshody v rozhodnutí o udělení či neudělení certifikátu se závěrem certifikačního týmu (formulovaným v Závěrečné zprávě) musí být toto rozhodnutí velmi podrobně písemně zdůvodněno, ve sporných případech lze k jednání Výboru přizvat vedoucího certifikačního týmu konkrétního místního šetření,
- ◆ pravidelně zasílá Certifikační agentuře zápis ze setkání Výboru, který slouží jako zpětná vazba na činnost certifikačních týmů; Výbor má možnost se též vyjadřovat ke kvalitě Závěrečných zpráv a Protokolů, a poskytovat tak zpětnou vazbu Certifikační agentuře a vytvářet náměty pro další vzdělávání certifikátorů,
- ◆ v odůvodněném případě ukládá Certifikační agentuře, aby vyzvala organizaci k odstranění nedostatků uvedených v Protokolu a Závěrečné zprávě do 30 dnů a následně ověřila adekvátním způsobem odstranění nedostatků do 60 dnů od původního šetření; náklady na ověření a/nebo případné nové – dohlídkové šetření plně hradí žadatel o certifikaci,

- ◆ podílí se na rozvoji Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence a kritérií pro posuzování účinnosti a výkonnosti (efektivity),
- ◆ zadává Certifikační agentuře úkol provést místní šetření v případě stížnosti či odůvodněné pochybnosti o kvalitě programu poskytovaného již certifikovaným poskytovatelem,
- ◆ informuje příslušného stanoveného náměstka ministra a Odbor 27 – Odbor speciálního vzdělávání, prevence a institucionální výchovy MŠMT, Úsek 27/2 – Úsek prevence, a Certifikační agenturu o kontrolní činnosti vůči certifikačním týmům,
- ◆ členové Výboru mají možnost za přesně stanovených podmínek vykonat inspekci na realizovaném místním šetření,
- ◆ vede rejstřík certifikovaných zařízení a rejstřík certifikátorů školské PP RCH, který zveřejňuje na webových stránkách MŠMT,
- ◆ rozhoduje o pozastavení činnosti a/nebo vyřazení certifikátora z rejstříku certifikátorů při porušení jeho povinností uvedených v Etickém kodexu certifikátora a/nebo jiném závažném porušení povinností certifikátora při provádění certifikací.

3. Certifikační agentura

3.1 Certifikační agentura je servisní organizace, která na základě smlouvy s MŠMT zajišťuje místní šetření u poskytovatelů programů školské PP RCH a připravuje podklady pro Výbor (např. Protokoly o místním šetření a Závěrečné zprávy).

3.2 Certifikační agentura zejména:

- ◆ přijímá žádosti o certifikaci odborné způsobilosti od poskytovatele programu,
- ◆ vyhláší certifikační řízení na základě žádosti organizace realizující program,
- ◆ informuje žadatele o zahájení certifikačního řízení,
- ◆ určuje vedoucího a členy místních certifikačních týmů,
- ◆ kontroluje práci certifikátorů a může realizovat inspekci na místním šetření
- ◆ zajišťuje administrativní a organizační chod místních šetření,
- ◆ z pověření MŠMT zajišťuje odbornost skupiny certifikátorů, jejich vzdělávání, supervizi a další odborný růst (finanční podmínky této činnosti jsou mezi MŠMT a Certifikační agenturou smluvně ošetřeny),
- ◆ zpracovává výsledky místních šetření a předkládá je ve stanovených termínech ke stanovisku Výboru pro udělování certifikací,

- ◆ informuje periodicky RVKPP, další zainteresované resorty, v jejichž gesci je primární prevence rizikového chování, a donory programů školské primární prevence o udělení certifikátu poskytovatelům programů školské PP RCH.

4. Certifikační tým

4.1 Certifikační tým je tříčlenný a je složen z odborníků v oblasti školské primární prevence, kteří úspěšně absolvovali kurz vzdělávání certifikátorů pro hodnocení odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence. Jednalo se kurz vzdělávání certifikátorů pro hodnocení odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek a později o jeho rozšíření na celou oblast primární prevence rizikového chování.

4.2 Členové certifikačního týmu jsou vybíráni Certifikační agenturou z rejstříku certifikátorů s ohledem na nepředpojatost a zabránění možného střetu zájmů s certifikovaným zařízením (postup výběru je detailně popsán v Manuálu certifikátora a zohledňuje zejména to, že certifikátor musí pocházet z jiného kraje, než je certifikované zařízení, nesmí být s žadatelem v žádném pracovním ani osobním vztahu apod.). Žadatel obdrží jména členů certifikačního týmu předem, společně s oznámením termínu místního šetření. Žadatel může uplatnit u Certifikační agentury námitku ke složení či k jednotlivým členům certifikačního týmu, a to do 5 dnů od doručení zprávy o termínu místního šetření a složení certifikačního týmu. Tato námitka musí být odůvodněná.

4.3 Certifikační tým s dostatečným časovým předstihem (min. 10 dní před vlastním místním šetřením) obdrží potřebnou dokumentaci přiloženou k žádosti o certifikační řízení a před místním šetřením se s ní seznámí.

4.4 Vedoucí certifikačního týmu je vybírán a stanoven Certifikační agenturou z těch certifikátorů, kteří disponují dostatečnou zkušeností v provádění certifikací a odborností a v této roli se v minulosti osvědčili. Vedoucí certifikačního týmu zodpovídá za přípravu, organizaci i vedení místního šetření. Vedoucí certifikačního týmu efektivně komunikuje s Certifikační agenturou, se statutárním zástupcem i dalšími pracovníky žadatele o certifikaci. V případě mimořádných událostí (např. neúčast člena týmu na místním šetření, porušení pravidel certifikace členy týmu či žadatelem, nedodržování Etického kodexu certifikátorem, konfliktní nebo krizová situace apod.) informuje Certifikační agenturu a navrhuje řešení. Vedoucí certifikačního týmu se na požádání předsedy Výboru pro udělování certifikací účastní jednání tohoto Výboru a/nebo sám může o účast na jednání Výboru požádat předsedu Výboru.

5. Žadatel

5.1 O udělení certifikátu odborné způsobilosti může požádat každá fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje nebo má v úmyslu poskytovat program školské PP RCH pro jasně definovanou cílovou skupinu. Obsah a kritéria posuzování jsou vymezeny ve schválených Standardech.

5.2 Žadatel souhlasí s podmínkami a pravidly certifikace a respektuje systém certifikací i organizační pokyny Certifikační agentury, je seznámen s Certifikačním řádem a Metodikou místního šetření.

5.3 Žadatel má právo se odvolat proti složení certifikačního týmu, průběhu i závěrům místního šetření a proti rozhodnutí o neudělení certifikátu. Způsob odvolání obsahuje tento Certifikační řád.

5.4 Žadatel je povinen bezodkladně informovat Výbor o závažných změnách u poskytovatele certifikovaného programu. Rozsah změn definuje tento Certifikační řád.

ČÁST III – PROCES CERTIFIKACE

1. Řízení o udělení certifikace (certifikační řízení)

1.1 Statutární zástupce organizace podává žádost Certifikační agentuře o zahájení certifikačního řízení a provedení místního šetření, zároveň přikládá požadovanou dokumentaci (tato dokumentace je vymezena Standardy a v Příloze 1 Metodiky místního šetření). Společně s dokumentací programu posílá žadatel Certifikační agentuře též čestné prohlášení o datu, ke kterému je dokumentace aktuální.

1.2 Podíl žadatele činí 100% celkových nákladů certifikačního řízení, o tuto částku může žadatel požádat a soutěžit v rámci dotačního řízení MŠMT či jiných resortů.

1.3 Certifikát odborné způsobilosti se uděluje nejvýše na dobu pěti let.

2. Zahájení řízení

2.1 Řízení je zahájeno dnem, kdy Certifikační agentura obdrží žádost o zahájení certifikačního řízení a o provedení místního šetření.

2.2 Na základě došlých žádostí sestavuje Certifikační agentura harmonogram místních šetření, zajišťuje jejich personální zabezpečení (určí vedoucího a členy certifikačního týmu) a vyrozumí žadatele o termínu provedení místního šetření a o složení certifikačního týmu.

2.3 Certifikační agentura prověří žádost a kompletnost přiložené dokumentace, která obsahuje zejména organizačně právní a odborné dokumenty nezbytné pro přípravu členů místního certifikačního týmu (dokumentace je podrobně popsána ve Standardech). V případě potřeby si vyžádá další písemné materiály a dokumentaci. V případě nutnosti má Certifikační agentura právo vyžádat si nezávislý posudek na konkrétní program od odborníka, který se na danou problematiku specializuje. Do 30 dnů od obdržení všech potřebných dokumentů podá žadateli zprávu o termínu místního šetření a složení certifikačního týmu. Termín je domlouván s žadatelem o certifikaci tak, aby byla možná návštěva certifikátorů na realizovaném programu školské primární prevence (pokud není tato návštěva alternována videonahrávkou – viz dále).

2.4 Certifikační agentura v pravidelných měsíčních intervalech aktualizuje harmonogram plánovaných certifikačních místních šetření a informuje žadatele o certifikát odborné způsobilosti o termínu jednotlivých místních šetření a o složení certifikačních týmů v pořadí, v jakém budou žádosti o certifikace doručovány.

3. Místní šetření

3.1 Místní šetření probíhá přímo v zařízení, jehož poskytovaného programu se certifikace týká. Místní šetření trvá zpravidla 1 den. Předmětem místního šetření může být i více programů za předpokladu, že tak z důvodu hospodárnosti rozhodne Certifikační agentura. Na každý jednotlivý program (všeobecné, selektivní a indikované primární prevence), o jehož certifikaci se žádá, však musí být podána samostatná žádost o udělení certifikátu odborné způsobilosti. V případě úspěšného místního šetření a schválení stanoviska Výboru ministrem školství mládeže a tělovýchovy, bude udělen každému programu samostatný certifikát. Je možné certifikovat nejvýše tři programy za jeden den.

3.2 Při místním šetření je osobně přítomen statutární zástupce organizace. Pokud nemůže být ze závažných a prokazatelných důvodů přítomen, pověří jinou osobu, aby jej zastupovala. Pověřovací dokument je úředně ověřen.

3.3 Místní šetření se zaměřuje na sledování naplnění Standardů (jak jejich obecné části závazné pro všechny žadatele, tak části speciální dle typu certifikovaného programu: všeobecné, selektivní a indikované školské primární prevence).

3.4 V průběhu místního šetření mohou členové certifikačního týmu klást dotazy vedoucímu, zaměstnancům a dalším spolupracujícím osobám žadatele, seznamovat se s podkladovými materiály a dokumentací (při zachování důvěrnosti osobních údajů o klientech), s písemnými vyjádřeními zájemců o program a žádat od žadatele další písemná vyjádření (např. „Dotazník pro zájemce o program školské primární prevence rizikového chování“ – žadatel o certifikaci zajistí, aby vyplněné dotazníky od dvou zájemců o program v zapečetěných obálkách byly v den místního šetření k dispozici certifikátorům, formulář tohoto dotazníku je součástí Manuálu certifikátora).

3.5 Členové certifikačního týmu (minimálně 1 člen) se, se souhlasem žadatele a zájemce o program, který je předmětem certifikace, zúčastní tohoto programu jako pozorovatelé. Účast na programu primární prevence je povinnou součástí místního šetření. Pokud není možné tuto účast zrealizovat, je možné návštěvu alternovat videonahrávkou v elektronické podobě.

3.6 Členové certifikačního týmu činí společně pouze ty úkony, jejichž povaha to vyžaduje (zpravidla úvodní seznámení s poskytovaným programem a závěrečné hodnocení programu).

3.7 Podrobnosti stanoví metodika místního šetření.

4. Protokol a Závěrečná zpráva o místním šetření

4.1 Na základě místního šetření zpracuje certifikační tým Protokol o místním šetření (dále i jen Protokol) a Závěrečnou zprávu (dále i jen Zpráva) pro Výbor pro udělování certifikací. Zpráva obsahuje podrobný rozbor naplnění schválených standardů, případně zjištěné nedostatky, závěry a návrh pro rozhodnutí ministra.

4.2 Protokol o místním šetření vyhotoví certifikační tým na závěr místního šetření. Protokol musí obsahovat stručné hodnocení programu, závěry certifikačního týmu včetně návrhu o udělení či neudělení certifikace a seznam případných zjištěných nedostatků (nenaplnění standardů). Součástí Protokolu je certifikátory posouzený číselník programů, kde svým podpisem stvrzují, že typ programu a jeho náplň se shoduje s tím, co prezentoval žadatel. V případě změn je zaznačí a seznámí s nimi statutárního zástupce žadatele. Vyplněný číselník bude sloužit jako příloha uděleného certifikátu.

4.3 Protokol projedná certifikační tým se statutárním zástupcem žadatele, který se může k jednotlivým bodům do Protokolu písemně vyjádřit. Protokol je následně potvrzen podpisy zástupců obou stran.

4.4 Na základě Protokolu vytváří vedoucí certifikačního týmu Závěrečnou zprávu, které se podrobněji vyjadřuje ke zjištěným okolnostem (více v Meto-

dice místního šetření) a do 10 kalendářních dnů od místního šetření ji zasílá spolu s Protokolem do Certifikační agentury.

4.5 Závěrečné zprávy a Protokoly (včetně vyplněných číselníků) Certifikační agentura shromažďuje a jedenkrát měsíčně je zasílá Výboru pro udělování certifikací společně s kopíí Protokolu o místním šetření.

4.6 Podrobnosti stanoví metodika místního šetření.

5. Rozhodnutí MŠMT

5.1 Na základě Závěrečné zprávy předložené Certifikační agenturou navrhne Výbor pro udělování certifikací, aby ministr školství mládeže a tělovýchovy:

- ◆ **udělil** certifikát na období 5 let nebo
- ◆ **udělil** certifikát na období 5 let **s výhradou** a s doporučením k odstranění méně závažných nedostatků (tj. takových, které se neřadí mezi položky, jejichž naplnění je pro certifikaci zásadní, případně nezbytné, ve Standardech se jedná o položky označené jako „A“) ve stanovené lhůtě nebo
- ◆ **udělil** certifikát **s podmínkou** a určil lhůtu k odstranění závažnějších nedostatků (např. podmíněčná certifikace na období 1 roku) nebo
- ◆ certifikát **neudělil** nebo
- ◆ certifikát **odebral** nebo
- ◆ **pozastavil platnost** certifikátu a stanovil podmínky (např. organizace musí požádat o novou certifikaci či musí souhlasit s dohlídkovým šetřením).

5.2 Výbor pro udělování certifikací předloží ministrovi školství své stanovisko se zdůvodněním, a to do 60 dnů od provedení místního šetření.

5.3 Rozhodnutí o výsledku certifikačního řízení oznámí písemně MŠMT prostřednictvím sekretariátu odboru speciálního vzdělávání, prevence a institucionální výchovy MŠMT (úsek prevence), statutárnímu zástupci žadatele bezprostředně po udělení certifikátu ministrem školství, mládeže a tělovýchovy. Certifikát je ministrem školství udělen nejdéle do 15 dnů po předložení stanoviska Výborem.

5.4. Certifikační agentura ani MŠMT nesmí podávat žádné informace o průběhu řízení třetím subjektům.

6. Posouzení nových zařízení

6.1 Posouzení nových zařízení, která ještě nemají kontakt s klienty, nerealizovala zatím žádné programy primární prevence na školách, je možné za speci-

fických podmínek. Tato zařízení mají možnost při splnění všech dostupných podmínek Standardů (tedy naplnění všech organizačních a administrativních Standardů) získat certifikát na 1 rok podmíněně. Následující rok požádají znovu o řádnou certifikaci a v zařízení je realizováno dohlídkové šetření, které buď platnost certifikátu prodlouží na rozsah běžného certifikátu (tedy na dalších 5 let při splnění všech podmínek), nebo jej zařízení odebere podle toho, zda naplnilo požadavky Standardů či ne.

6.2 Dohlídkové šetření provedou dva certifikátoři (nejlépe pokud je jeden z nich vedoucí původního certifikačního týmu), které na místo vyšle v dohodnutém termínu Certifikační agentura. Cena dohlídkového místního šetření se odvíjí od ceny běžného místního šetření, odpovídá ceně výjezdu dvou certifikátorů a je stanovena Certifikační agenturou. Dohlídkové šetření je v tomto případě hrazeno žadatelem.

7. Rozsah změny v certifikovaném zařízení vedoucí k dohlídkovému šetření

7.1 Případné změny v rozsahu certifikovaného programu, v jeho zaměření, v identifikačních údajích o certifikovaném programu nebo o jeho realizátorech je zařízení povinno aktualizovat své údaje formou informace v listinné podobě doručené certifikační agentuře do 15 kalendářních dnů po uskutečnění změny. K této ohlašovací povinnosti se zařízení zavazuje spolu s přijetím certifikátu. Na základě nahlášené změny je možné vyslat do zařízení dohlídkové šetření v případě, že Certifikační agentura vysloví podezření, že tato změna mohla ovlivnit kvalitu certifikovaného programu.

7.2 Statutární zástupce zařízení má povinnost hlásit tyto změny:

- ◆ Změna organizační formy, formy právní subjektivity
- ◆ Změna spádové či nadřízené instituce
- ◆ Významné personální změny (statutární zástupce, vedoucí zařízení)
- ◆ Změna sídla zařízení
- ◆ Zásadní změny v zaměření programu primární prevence a způsobu jeho realizace

7.3 Zejména významné personální změny (statutární zástupce, vedoucí zařízení), změna více než 50 % personálu ve vedení organizace, realizující programy primární prevence, povedou k realizaci dohlídkového šetření. Dohlídkové šetření v zařízení buď platnost certifikátu potvrdí, nebo jej zařízení odebere podle toho, zda naplnilo požadavky Standardů, či ne.

7.4 Dohlídkové šetření provedou dva certifikátoři (nejlépe pokud je jeden z nich vedoucí původního certifikačního týmu), které na místo vyšle v dohodnutém termínu Certifikační agentura. Cena dohlídkového místního šetření se

odvívjí od ceny místního šetření, odpovídá ceně výjezdu dvou certifikátorů a je stanovena Certifikační agenturou. Dohlídkové šetření je v tomto případě hrazeno žadatelem.

8. Stížnosti a odvolání, nové místní šetření, dohlídkové šetření

8.1 Žadatel může uplatnit u Certifikační agentury námitku ke složení či k jednotlivým členům certifikačního týmu, a to do 5 dnů od doručení zprávy o termínu místního šetření a složení certifikačního týmu. Tato námitka musí být odůvodněná.

8.2 Žadatel má právo se odvolat proti průběhu i závěrům místního šetření a proti rozhodnutí o neudělení certifikátu. Statutární zástupce má možnost podat písemné odvolání proti rozhodnutí certifikačního týmu ve lhůtě do 15 pracovních dnů od realizovaného místního šetření na adresu Výboru pro udělování certifikací PP RCH. Proti rozhodnutí MŠMT se může odvolat písemnou formou do 10 pracovních dnů od obdržení rozhodnutí.

8.3 V případě stížnosti žadatele na závěry místního šetření může doporučit Výbor pro udělování certifikací Certifikační agentuře provést opakované místní šetření s novým složením certifikačního týmu. Potvrdí-li opakované místní šetření závěry původního certifikačního týmu, hradí žadatel náklady na certifikaci v plné výši. V opačném případě hradí celkové náklady certifikačního řízení MŠMT.

8.4 V případě opakovaných či závažných stížností ze strany škol či zájemců o program na kvalitu poskytovaných programů lze do zařízení vyslat dohlídkové šetření (viz výše). Dohlídkové šetření je v tomto případě hrazeno zařízením, pokud se potvrdí, že nejsou naplňovány Standardy ověřované certifikací. V opačném případě hradí náklady MŠMT.

8.5 V případě stížností na závěry Výboru pro udělování certifikací adresuje žadatel o certifikaci svou stížnost v písemné podobě do 10 dnů po obdržení rozhodnutí příslušnému stanovenému náměstkovi ministra školství, do jehož gesce patří téma certifikací.

8.6 Dohlídkové šetření může vyslat Výbor též v případě, že Výbor v průběhu projednávání dojde k jinému závěru než certifikační tým. Náklady tohoto místního šetření uhradí MŠMT.

8.7 Dohlídkové šetření se může realizovat pouze se souhlasem organizace. Pokud organizace šetření odmítne, může Výbor navrhnout MŠMT odebrání certifikace.

Metodika místního šetření pro certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů školské primární prevence rizikového chování

1. Referenční rámec

1.1 Místní šetření je podstatnou složkou procesu certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování (dále jen „PP RCH“). Při místním šetření se provádí zhodnocení odborné způsobilosti podle schválených Standardů přímo v zařízení, které program poskytuje a o certifikaci žádá (dále jen žadatel).

1.2 Místní šetření vychází z Certifikačního řádu a je dále konkretizováno Manuálem certifikátora.

2. Součásti místního šetření

2.1 Místní šetření má tyto části:

- 1) studium dokumentace předložené žadatelem (před návštěvou pracoviště)
- 2) šetření na pracovišti (včetně návštěvy samotného programu)
- 3) vyhodnocení šetření – sepsání Protokolu a Závěrečné zprávy ze šetření

3. Studium dokumentace před návštěvou zařízení žadatele

3.1 Certifikační tým obdrží potřebnou dokumentaci přiloženou k žádosti o certifikační řízení s dostatečným předstihem (min. 10 dnů) a před místním šetřením na pracovišti se s ní seznámí. Jedná se zejména o koncepci poskytovaného programu, operační manuál, vnitřní předpisy, organizační a provozní řád. Pokud chce zařízení ze závažných důvodů alternovat návštěvu programu videonahrávkou, pak ji zasílá předem v předepsané kvalitě a formátu společně s dokumentací programu. Rozsah dokumentace je definován Standardy. Za

úplnost dokumentace odpovídá žadatel. Společně s dokumentací programu posílá žadatel Certifikační agentuře též čestné prohlášení o datu, ke kterému je dokumentace aktuální.

3.2 Certifikační tým se prostřednictvím svého vedoucího vyjádří předem, zda považuje zasloupanou dokumentaci za kompletní a dostačující a zda je případná videonahrávka programu akceptovatelnou náhradou ze návštěvu programu. Pokud dokumentace nevyhovuje kritériím daným Standardy či je nekompletní, může Certifikační agentura proces certifikace dočasně pozastavit a žádat nápravu. Z podnětu certifikátorů má Certifikační agentura právo vyžádat si nezávislý posudek na konkrétní program od odborníka, který se na danou problematiku specializuje.

4. Místní šetření na pracovišti

4.1 Tato součást místního šetření probíhá přímo v zařízení, jehož programu/ů se certifikace týká. Šetření trvá zpravidla 1 den. Součástí místního šetření je návštěva certifikátorů na programu školské primární prevence, o jehož certifikaci se žádá.

4.2 Místní šetření se zaměřuje na hodnocení, zda žadatel naplňuje schválené Standardy odborné způsobilosti (jejich obecnou i speciální část – dle typu poskytovaného programu).

4.3 Při místním šetření je osobně přítomen statutární zástupce organizace. Pokud nemůže být za závažných a prokazatelných důvodů přítomen, pověří jinou osobu, aby jej zastupovala. Pověřovací dokument je úředně ověřen.

4.4 V průběhu místního šetření mohou členové certifikačního týmu:

- a) klást dotazy vedoucímu, zaměstnancům a dalším spolupracujícím osobám žadatele (např. dobrovolníkům, stážistům apod.)
- b) klást dotazy uživatelům či objednavatelům programu
- c) seznamovat se s dalšími podkladovými materiály a dokumentací (při zachování důvěrnosti osobních údajů o klientech)
- d) žádat písemná vyjádření od žadatele (týká se zejména těch položek standardů, kde je ve sloupci „Zdroje“ uvedeno označení „RV“, rozhovor s vedoucím)
- e) seznámit se s vyplněným Dotazníkem pro zájemce o program školské primární prevence rizikového chování (žadatel zajistí, aby v den místního šetření byly certifikátorům k dispozici vyplněné dotazníky od dvou zájemců o program v zapečetěných obálkách, Dotazník je součástí Manuálu certifikátora)

- f) provádět vlastní pozorování
- g) se souhlasem žadatele a zájemce o program, který je předmětem certifikace, se zúčastnit tohoto programu jako pozorovatelé.

4.5 Rozhovor s vedoucím programu je strukturován podle jednotlivých položek Standardů. Týká se zejména těch položek Standardů, kde je ve sloupci „Zdroje“ uvedeno označení „RV“, vedoucí však může být žádán o objasnění jakékoliv jiné položky.

4.6 Rozhovor s dalším členem personálu (vybere vedoucí pracoviště) se týká zejména těch položek standardů, kde je ve sloupci „Zdroje“ uvedeno označení „RZ“, rozhovor se zaměstnancem. Zaměřuje se především na personální charakteristiky: role a podmínky pro její výkon, způsob přijetí a zácvičku, možnosti vzdělávání a supervize, znalost povinností personálu, etického kodexu a práv klienta atd. Rozhovor dále může objasnit srozumitelnost provozu a zásad poskytovaného odborného programu pro členy týmu.

4.7 Rozhovory musí být vedeny korektním způsobem. Členové certifikačního týmu jsou povinni chovat se tak, aby nezneužívali svého postavení a nediskreditovali proces certifikace.

4.8 Je nezbytné, aby se jeden certifikátor v rámci místního šetření zúčastnil přímo realizovaného programu primární prevence. Certifikační agentura určuje termíny místních šetření tak, aby jeden z certifikátorů měl možnost vidět praktickou realizaci programu primární prevence. Pro posuzování programu jsou stanovena kritéria vycházející ze Standardů a posouzení programu je nedílnou součástí místního šetření. Návštěva programu může být alternována kvalitní digitální videonahrávkou programu ve formátu a kvalitě stanovené Certifikační agenturou (k zajištění tohoto záznamu je však zapotřebí souhlas zákonných zástupců dětí). V tomto případě musí být zaslána tato nahrávka v elektronické podobě předem, spolu s kompletní dokumentací programu.

4.9 Členové certifikačního týmu činí společně pouze ty úkony, jejichž povaha to vyžaduje (zpravidla se jedná o úvodní seznámení s poskytovaným programem a závěrečné hodnocení programu). Ostatní činnosti si mezi sebou rozdělují tak, aby certifikační tým pracoval co nejefektivněji. Dílčí poznatky spolu certifikátoři diskutují v závěru místního šetření, aby certifikační tým dospěl k jednotnému výsledku.

5. Závěrečné zhodnocení místního šetření

5.1 Protokol o místním šetření

- 1) V závěru místního šetření provede certifikační tým podrobné závěrečné zhodnocení poskytovaného programu, oboduje jednotlivé položky Standardů podle bodovacího schématu a vyhotoví Protokol o místním šetření. Ten musí obsahovat stručné hodnocení programu, závěry certifikačního týmu včetně návrhu na udělení či neudělení certifikace a seznam případných zjištěných nedostatků. Součástí Protokolu je certifikační posouzený číselník programů, kde svým podpisem stvrzují, že typ programu a jeho náplň se shoduje s tím, co prezentoval žadatel. V případě změny je zaznačí a seznámí s nimi statutárního zástupce žadatele. Vyplněný číselník bude sloužit jako příloha uděleného certifikátu.
- 2) Závěry Protokolu projedná vedoucí certifikačního týmu se statutárním zástupcem žadatele, který se může k jednotlivým bodům do Protokolu na místě písemně vyjádřit. Protokol je následně potvrzen podpisy zástupců obou stran. Vedoucí certifikačního týmu při jednání se statutárním zástupcem zdůrazní, že se jedná pouze o návrh na udělení či neudělení certifikace, který bude muset být ještě schválen Výborem.
- 3) Protokol o místním šetření v elektronické podobě odešle vedoucí certifikačního týmu následující pracovní den po konání místního šetření Certifikační agentuře.

5.2 Závěrečná zpráva

- 1) Certifikační tým vypracuje Závěrečnou zprávu společně. Za její vypracování zodpovídá vedoucí certifikačního týmu. Vedoucí certifikačního týmu předá kompletní Závěrečnou zprávu a Protokol o místním šetření (v originální i elektronické podobě) Certifikační agentuře do 10 dnů od realizace místního šetření.
- 2) Závěrečná zpráva o místním šetření obsahuje:
 - a) podrobný rozbor naplnění schválených Standardů,
 - b) podrobně popis zjištěných nedostatků a návrhy na jejich odstranění,
 - c) závěry hodnocení,
 - d) návrh pro rozhodnutí Výboru pro udělování certifikací a následně ministra školství podle Certifikačního řádu.
- 3) Závěrečná zpráva musí být napsána takovým způsobem, aby mohl Výbor pro udělování certifikací vydat jednoznačné stanovisko.

- 4) Certifikační agentura Závěrečné zprávy shromažďuje a jedenkrát měsíčně je zasílá Výboru pro udělování certifikací společně s kopiemi Protokolů o místním šetření (včetně vypněných číselníků).

6. Zajištění důvěrnosti informací

6.1 Členové týmů jsou písemně zavázáni k mlčenlivosti o údajích, které se dozvěděli při místním šetření.

6.2 Protokol o místním šetření nebude obsahovat jména osob, s nimiž byly vedeny rozhovory, ani názvy škol, které vyplnily dotazník pro zájemce o program. Nebude obsahovat ani jména účastníků pozorovaného programu.

6.3 Protokol bude v kopii předán vedoucímu pracoviště, kde místní šetření proběhlo, dále bude poskytnut pouze Certifikační agentuře a Výboru pro udělování certifikací.

Příloha 1 Metodiky místního šetření

Seznam dokumentů předem požadované dokumentace od žadatele

- ◆ Žádost a objednávka místního šetření
- ◆ Koncepce poskytovaného programu
- ◆ Operační manuál
- ◆ Vnitřní předpisy zařízení
- ◆ Organizační a provozní řád zařízení
- ◆ Plán práce nebo projekt, podle kterého organizace pracuje
- ◆ Manuál programu (zaslání tohoto dokumentu předem v elektronické a písemné podobě je dobrovolné, na místě však musí být certifikátorům dostupný k nahlédnutí)
- ◆ Vyplněný číselník programu školské primární prevence rizikového chování (viz přílohová část Standardů)

Příloha 2 Metodiky místního šetření

Protokol o místním šetření

PROTOKOL O MÍSTNÍM ŠETŘENÍ

Název programu:
Typ programu:
Název zařízení:
Místo:
Datum:
Přítomni:

1. Místnímu šetření byl přítomen vedoucí organizace (statutární zástupce či úředně pověřená osoba):

a dále pracovníci:

2. Certifikační tým pracoval ve složení:

Vedoucím týmu byl určen:

Program:

Šetření předcházelo stanovení harmonogramu místního šetření, vymezení práv a povinností certifikačního týmu a práv a povinností pracovníků certifikovaného zařízení.

Místní šetření probíhalo na základě poučeného souhlasu pracovníků hodnoceného programu. Vedoucí zařízení žádá o certifikaci programu dobrovolně a podáním přihlášky souhlasí s realizací místního šetření dle platných dokumentů (Certifikačního řádu a Metodiky místního šetření).

Místní šetření sestávalo z:

1. Úvodního seznámení s organizační strukturou a se spektrem činnosti zařízení – provedl vedoucí organizace, úředně pověřená osoba:

Stručně napište základní informace o realizátorovi, o programu a o jeho personálním zabezpečení.

2. Prohlídka celého zařízení.

Poznámky k prohlídce zařízení (stručně popište zázemí programu a zdroj, z něhož čerpáte):

3. Prověření naplňování obecných a speciálních standardů.

Poznámky k přípravné fázi (uveďte seznam prostudovaných dokumentů a též své hodnotící stanovisko ve vztahu k dokumentaci):

- ◆ Standardy obecné
- ◆ Standardy speciální

Poznámky ke studiu dokumentace při místním šetření:

- ◆ Standardy obecné
- ◆ Standardy speciální

Poznámky k vedení rozhovoru s vedoucím programu a se zaměstnanci programu:

4. Návštěva realizovaného programu.

Poznámky k návštěvě a pozorování programu (hodnocení programu s ohledem na dodržování Standardů):

Poznámky k vedení programu (základní předpoklady pro vedení programu, dovednosti lektora odpovídající čtyřúrovňovému modelu vzdělávání v primární prevenci; spolupráce lektora s doprovázejícím pedagogem):

5. Zpracování Protokolu o místním šetření.

6. Seznámení statutárního zástupce organizace (případně i vedoucího programu) **se závěry** certifikačního týmu. Byla předána doporučení, žadatel měl možnost písemného vyjádření k závěrům uvedeným v Protokolu o místním šetření. Protokol byl podepsán oběma stranami.

Statutární zástupce hodnoceného programu využil/nevyužil¹ své právo písemného vyjádření k Protokolu o místním šetření.

Komentář:

¹ Nehodící se škrtněte.

Závěry:

A. OBECNÁ ČÁST						
	Název	Nezbytné A – body A je třeba získat v rozsahu 100 %, naplnění těchto standardů je nezbytné pro získání certifikace	Body B – maximum	Body B – minimum	získaný počet	
					A	B
1.	Program	14	70	52		
2.	Práva klientů	6	5	3		
3.	Personální práce	11	60	45		
4.	Organizační aspekty	15	65	49		
Celkem část A		46	200	149		

Stručné komentáře ke sníženému bodovému ohodnocení (k jednotlivým standardům):

Standard č. :

Bylo zjištěno naplnění všech obecných standardů/Z obecných standardů nebyly naplněny standardy.

B. SPECIÁLNÍ ČÁST						
	Název	Nezbytné A – body A je třeba získat v rozsahu 100 %, naplnění těchto standardů je nezbytné pro získání certifikace	Body B – maximum	Body B – minimum	získaný počet	
					A	B
1.	Programy všeobecné primární prevence	13	60	45		
2.	Programy selektivní primární prevence	19	60	45		
3.	Programy indikované primární prevence	18	80	60		
Celkem část B		50	200	150		

Stručný komentář ke sníženému bodovému ohodnocení (k jednotlivým bodům standardu):

Bylo zjištěno naplnění všech speciálních standardů/Ze speciálních standardů nebyly naplněny standardy.

Vyhodnocení:

I. Shrnující komentář k obecným standardům

.....
.....

II. Shrnující komentář ke speciálním standardům

.....
.....

III. Shrnující komentář celkový

.....
.....

Certifikační tým konstatuje:

Např. Splnění všech standardů

Nesplnění ... nezbytných obecných standardů, tj. těchto:

Počtem dosažených bodů zařízení stanovené limity ne/splňuje.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vzhledem k výše uvedenému navrhuje certifikační tým:

- ◆ UDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI
- ◆ UDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI S VÝHRADOU

Popis výhrady:

- ◆ UDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI S PODMÍNKOU

Popis podmínky:

- ◆ NEUDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI

Stručné zdůvodnění:

Případné doporučující závěry k odstranění jednotlivých zjištěných nedostatků budou obsaženy v Závěrečné zprávě o místním šetření.

V dne

Podpisy certifikačního týmu:

.....
Vedoucí cert. týmu člen cert. týmu člen cert. týmu

Vyjádření statutárního zástupce.

Se závěry certifikačního týmu souhlasím/nesouhlasím*. V případě, že nesouhlasím, uvádím/neuvádím* své připomínky v příloze Protokolu o místním šetření.

Podpis statutárního zástupce organizace:

.....

* Nehodící se škrtněte.

Příloha 3 Metodiky místního šetření

Závěrečná zpráva o místním šetření

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O MÍSTNÍM ŠETŘENÍ

Název programu:
Typ programu:
Název zařízení:
Místo:
Datum:
Přítomni:

1. Místnímu šetření byl přítomen vedoucí organizace (statutární zástupce či úředně pověřená osoba):

a dále pracovníci:

2. Certifikační tým pracoval ve složení:

Vedoucím týmu byl určen:

Program:

Šetření předcházelo stanovení harmonogramu místního šetření, vymezení práv a povinností certifikačního týmu a práv a povinností pracovníků certifikovaného zařízení.

Místní šetření probíhalo na základě poučeného souhlasu pracovníků hodnoceného programu. Vedoucí zařízení žádá o certifikaci programu dobrovolně a podáním přihlášky souhlasí s realizací místního šetření dle platných dokumentů (Certifikačního řádu a Metodiky místního šetření).

Místní šetření sestávalo z:

1. Úvodního seznámení s organizační strukturou a se spektrem činnosti zařízení – provedl vedoucí organizace, úředně pověřená osoba:

Stručně napište základní informace o realizátorovi, o programu a o jeho personálním zabezpečení.

2. Prohlídka celého zařízení.

Poznámky k prohlídce zařízení (stručně popište zázemí programu a zdroj, z něhož čerpáte):

3. Prověření naplňování obecných a speciálních standardů. Prověření naplňování obecných a speciálních standardů bylo realizováno v přípravné fázi a následně studiem příčné dokumentace při místním šetření. Poznámky k přípravné fázi (uveďte seznam prostudovaných dokumentů a též své hodnotící stanovisko ve vztahu k dokumentaci):

- ◆ Standardy obecné
- ◆ Standardy speciální

Poznámky ke studiu dokumentace při místním šetření:

- ◆ Standardy obecné
- ◆ Standardy speciální

Poznámky k vedení rozhovoru s vedoucím programu a se zaměstnanci programu:

4. Návštěva realizovaného programu.

Poznámky k návštěvě a pozorování programu (hodnocení programu s ohledem na dodržování Standardů):

Poznámky k vedení programu (základní předpoklady pro vedení programu, dovednosti lektora odpovídající čtyřúrovňovému modelu vzdělávání v primární prevenci; spolupráce lektora s doprovázejícím pedagogem):

5. Zpracování Protokolu o místním šetření.

6. Seznámení statutárního zástupce organizace (případně i vedoucího programu) **se závěry** certifikačního týmu. Byla předána doporučení, žadatel měl možnost písemného vyjádření k závěrům uvedeným v Protokolu o místním šetření. Protokol byl podepsán oběma stranami.

Statutární zástupce hodnoceného programu využil/nevyužil¹ své právo písemného vyjádření k Protokolu o místním šetření.

Komentář:

7. Společné hodnocení certifikačního procesu a zpětná vazba od týmu zařízení k certifikačnímu týmu.

¹ Nehodící se škrtněte.

Závěry:

A. OBECNÁ ČÁST						
	Název	Nezbytné A – body A je třeba získat v rozsahu 100 %, naplnění těchto standardů je nezbytné pro získání certifikace	Body B – maximum	Body B – minimum	získaný počet	
					A	B
1.	Program	14	70	52		
2.	Práva klientů	6	5	3		
3.	Personální práce	11	60	45		
4.	Organizační aspekty	15	65	49		
Celkem část A		46	200	149		

Podrobný rozbor naplnění schválených standardů:

Standard č.:

Podrobné komentáře ke sníženému bodovému ohodnocení (k jednotlivým standardům):

Standard č.:

Bylo zjištěno naplnění všech obecných standardů/Z obecných standardů nebyly naplněny standardy.

Příklady komentářů:

V rozporu se standardem ... není provedeno úvodní zhodnocení před realizací programu.

Není jasně definována cílová skupina programu, jak předpokládá položka standardu

K naplnění tohoto standardu též chybí příslušná forma dokumentace.

Podle standardu je nutno zpracovat kritéria pro ukončení programu, pokud jsou klientem porušována vnitřní pravidla, která jsou též v písemné podobě.

V oblasti organizační je nutné zpracovat postupy, jak vyžaduje standard

Pro naplnění práv klientů dle standardu ... je nezbytné zveřejnit Kodex práv.

Nezbytnou podmínkou pro dodržování etických norem zaměstnanci je standard ... proto je nutné jej naplnit.

Pro nové zaměstnance je třeba zpracovat postup při jejich zapracování, jak definuje standard

Doporučující závěry k odstranění jednotlivých zjištěných nedostatků, dopracování:

Standard č.:

Speciální část

Ze speciálních standardů nebyl/y naplněn/y standard č., bod

B. SPECIÁLNÍ ČÁST						
	Název	Nezbytné A - body A je třeba získat v rozsahu 100 %, naplnění těchto standardů je nezbytné pro získání certifikace	Body B - maximum	Body B - minimum	získaný počet	
					A	B
1.	Programy všeobecné primární prevence	13	60	45		
2.	Programy selektivní primární prevence	19	60	45		
3.	Programy indikované primární prevence	18	80	60		
Celkem část B		50	200	150		

Podrobný rozbor naplnění schválených standardů:

Standard č.:

Podrobné komentáře ke sníženému bodovému ohodnocení (k jednotlivým standardům):

Standard č.:

Bylo zjištěno naplnění všech obecných standardů/Z obecných standardů nebyly naplněny standardy.

Doporučující závěry k odstranění jednotlivých zjištěných nedostatků, dopracování:

Standard č.:

Vyhodnocení:

I. Shrnující komentář k obecným standardům

.....
.....

II. Shrnující komentář ke speciálním standardům

.....
.....

III. Shrnující komentář celkový

.....
.....

Certifikační tým konstatuje:

Např. Splnění všech standardů

Nesplnění ... nezbytných obecných standardů, tj. těchto:

Početem dosažených bodů zařízení stanovené limity ne/splňuje.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vzhledem k výše uvedenému navrhuje certifikační tým:

- ◆ UDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI
- ◆ UDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI S VÝHRADOU

Popis výhrady:

- ◆ UDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI S PODMÍNKOU

Popis podmínky:

- ◆ NEUDĚLIT CERTIFIKACI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI

Stručné zdůvodnění:

V dne

Podpisy vedoucího certifikačního týmu:

Možná doporučení pro MŠMT a Výbor pro udělování certifikací k implementaci revidovaných Standardů a souvisejících aktivit

V následujících bodech jsou velmi stručně shrnuty úkoly, kterým je třeba věnovat pozornost při implementaci Standardů, Certifikačního řádu a Metodiky místního šetření na úrovni MŠMT a při ustanovování Výboru pro udělování certifikací.

- ◆ Na nejobecnější úrovni učinit rozhodnutí, které resorty a organizace budou schvalovat Standardy a garantovat jejich implementaci i ve svém resortu (např. MZ, MV apod., viz Certifikační řád, část I., bod 4.4). Od tohoto rozhodnutí se odvíjí také informační povinnost Certifikační agentury (viz Certifikační řád, část II., bod 3.2).
- ◆ Certifikace usiluje o to, aby se stala nástrojem na zajištění standardní kvality poskytovaných programů prevence ve školách. Certifikační řád (část I., bod 3.5) formuluje, že certifikát školské primární prevence umožní cizím subjektům vstup do školního prostředí, a garantuje, že program školské primární prevence realizovaný ve škole odpovídá požadovaným kritériím kvality a efektivity. Na úrovni MŠMT je v případě akceptace tohoto požadavku na místě další jednání s resorty, v jejichž gesci je primární prevence (aktuálně hlavně resort zdravotnictví a vnitra) o jednotném postupu a formulaci doporučení pro školy, aby upřednostňovaly programy certifikované. Od určité fáze implementace je možné vydat doporučení, aby školy neumožňovaly vstup programům bez certifikace.
- ◆ Pověřit konkrétního náměstka ministra gescí pro oblast primární prevence ve školství a její certifikaci – v dokumentech je stanoven pouze obecně.
- ◆ Konkretizovat a rozvést roli a funkce MŠMT v části II. Certifikačního řádu.
- ◆ V souvislosti s předchozím bodem definovat postupy, jak, kým a v jakém termínu bude vydán samotný certifikát, a zajistit, aby byl jeho přílohou vyplněný číselník programu. Tento číselník je součástí Standardů a pomůže zájemcům o program snadněji identifikovat povahu, typ a obsah certifikovaného programu.

- ◆ Stanovit přesný postup při odebírání certifikátu.
- ◆ Detailně stanovit postup řešení stížností a odvolání. Včetně možnosti, aby si mohla škola stěžovat na nekvalitní služby již certifikovaného poskytovatele programu.
- ◆ Před zahájením procesu určit a specifikovat cenu místního šetření a smluvní podmínky s Certifikační agenturou (včetně zajištění dalšího vzdělávání certifikátorů, jejich supervize a rozvoje certifikačních dokumentů). Pověřit tímto úkolem konkrétního náměstka ministra, v jehož gesci je oblast primární prevence ve školství a její certifikace.

Při ustanovování Výboru pro udělování certifikací:

- ◆ Vytvořit status a jednací řád Výboru schválený MŠMT.
- ◆ Složit Výbor – jmenovat členy, předsedu a místopředsedu, stanovit termíny schůzek minimálně jedenkrát za 60 dní a stanovit, jak bude Výbor personálně pravidelně obměňován za účelem trvalé nezávislosti Výboru.
- ◆ Specifikovat podmínky pro certifikaci nových zařízení, která zatím nemají kontakt s klienty, nerealizují programy.
- ◆ Specifikovat pravidla a podmínky inspekce místních šetření.
- ◆ Stanovit, jak přesně bude Výbor dávat zpětnou vazbu ze svých jednání Certifikační agentuře o práci certifikátorů a o kvalitě předkládané dokumentace (Protokolů a Závěrečných zpráv).

Další klíčové publikace projektu:

**Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK.
(VYNSPI)**

Miovský, M. a kol. (2012)

Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování.

Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Výkladový slovník překračuje oblast školní primární prevence rizikového chování. Je první publikací, která se věnuje výhradně preventivní terminologii a snaží se překlenout úskalí její mezioborovosti a meziresortnosti. Předpokládáme, že publikace najde využití v pregraduální výuce různých oborů, stejně tak v oblasti celoživotního vzdělávání v prevenci rizikového chování. Preventivní pracovníci nestátních neziskových organizací mohou používat výkladový slovník jako podklad při strukturování a vývoji vlastních preventivních intervencí, při psaní dotačních žádostí na dotační agentury a resorty, při vyhodnocování efektivity preventivních intervencí, při zvyšování vlastních znalostí atd.

Publikace obsahuje celkem 28 klíčových (primárních) hesel. Základní hesla relevantní pro primární prevenci rizikového chování mají abecední řazení. Všechna hlavní hesla výkladového slovníku jsou opatřena anglickým ekvivalentem pro usnadnění práce s anglicky psanou odbornou literaturou.

Pavlas Martanová, V. (ed.) (2012)

Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů

školské primární prevence rizikového chování.

Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.

Standardy jsou rozsáhlým dokumentem revidovaným a přijatým Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v letech 2005 a 2008, v roce 2012 pak v rámci projektu VYNSPI (Projekt CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK) rozšířeným na všechny typy rizikového chování. Standardy ve své obecné a speciální části definují základní pojmy, cílové skupiny preventivních programů a zásady efektivity primárně preventivního působení. Dále pak v podobě bodovatelných kategorií vymezují charakteristiky, které by měl kvalitní program obecně splňovat, například: dostupnost, zacílenost, respekt k právům klientů, hodnocení potřeb klienta, adekvátní personální a organizační zabezpečení programů, odpovídající materiálně-technické zázemí a další. Od roku 2012 si Standardy pokládají za cíl možnost posouzení kvality programů zaměřených na jakýkoli typ rizikového chování a ve své speciální části rozlišují tři typy přímého preventivního působení, tedy tři typy programů: programy všeobecné, selektivní a indikované školské primární prevence rizikového chování.

Pavlas Martanová, V. a kol. (2012)

Manuál certifikátora: nástroj k praktické realizaci procesu certifikace dle Certifikačního řádu a metodiky místního šetření v souladu se Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga.

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.

Manuál certifikátora je praktickým nástrojem, podle kterého postupuje certifikační agentura při realizaci místních šetření v zařízeních, která o certifikaci žádají. Manuál se zabývá konkrétní náplní práce certifikátorů v jednotlivých fázích certifikačního procesu a řeší též technické aspekty jejich práce. V přílohové části lze nalézt celou řadu formulářů používaných v certifikačním procesu a při místním šetření, etický kodex certifikátora, žádost a závaznou objednávku certifikačního šetření, záznamový arch hospitace v programu specifické školské primární prevence a další.

Charvát, M., Jurystová, L., Miovský, M. (2012)

Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Model představuje návrh klasifikace kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování (PPRCH) ve školství. Vychází z potřeby koordinovaného vzdělávání pracovníků v PPRCH nejen u pedagogických pracovníků, ale také u všech dalších profesí vstupujících v rámci preventivních aktivit do škol, případně majících vliv na podobu těchto preventivních aktivit.

Navrhovaný model prezentuje čtyři hierarchicky seřazené stupně odbornosti preventivního pracovníka (od tzv. preventivního minima až po expertní úroveň), přičemž jednotlivé úrovně jsou odstupňovány podle náročnosti prováděných preventivních aktivit a především podle úrovně znalostí, dovedností a dalších kompetencí potřebných pro jejich realizaci. Požadavky na odbornost preventivních pracovníků jsou podstatné i z hlediska možného iatrogenního vlivu preventivních aktivit při jejich neodborném provádění. Navrhované kvalifikační předpoklady (znalosti, dovednosti a kompetence) jsou navíc v modelu jasně vymezeny a jsou ověřitelné (hodnotitelné).

Model zároveň zohledňuje existující pozice ve školství, jak je definuje zákon a prováděcí vyhlášky, a stejně tak i neformální, spontánně vzniklou strukturu složenou z odborníků, kteří se problematice primární prevence věnují v terénu. Integrální součástí modelu je i návrh postupu uznávání jednotlivých úrovní kvalifikačních předpokladů u pracovníků, kteří v prevenci již léta působí a prošli různými vzdělávacími aktivitami. Vzdělávání je i v tomto modelu koordinováno MŠMT a naplňováno jím pověřenými akreditovanými vzdělávacími institucemi a autorizovanými osobami. Svou celkovou koncepcí se návrh drží zásady neměnit, co je funkční, a přitom citlivě zavádět nová systémová opatření s cílem zvýšení kvality a dostupnosti funkční primární prevence ve školství.

Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (eds.) (2010)

Primární prevence rizikového chování ve školství.

Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga

Kniha je zaměřena na oblast prevence rizikového chování ve školství z hlediska základní teorie i praxe, včetně legislativních otázek. Školní prevence rizikového chování je v České republice nejvíce rozvinutou oblastí. Školy a školská zařízení umožňují realizátorům prevence snadný přístup k cílovým skupinám, v prostředí, které je pro realizaci preventivních programů bezpečné. Takto pojatá původní publikace je v oblasti školní prevence rizikového chování v České republice první svého druhu. Snahou editorů bylo ve spolupráci s autory dílčích kapitol sestavit soubor textů, které by v ucelené formě na jednom místě shrnovaly současný stav prevence rizikového chování v prostředí českého školství. Kniha obsahuje standardní údaje, které mají za cíl usnadnit čtenáři orientaci v textu (použitá literatura, použité zkratky, jmenný rejstřík, věcný rejstřík, seznam obrázků a seznam tabulek).

Publikace může sloužit jako učebnice v pregraduální výuce různých oborů (zejm. pedagogiky, adiktologie, psychologie), stejně tak v rámci celoživotního vzdělávání, včetně specializačních kurzů. Jako cenný zdroj informací může sloužit začínajícím preventivním odborníkům na regionální i oblastní úrovni, koordinátorům prevence, pedagogům – školním metodikům prevence, ale i ostatním pracovníkům školy.

Širůčková, M., Miovský, M., Skácelová, L., Gabrhelík, R. a kol. (2012)

Příklady dobré praxe programů školské prevence rizikového chování.

Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Manuál obsahuje vybrané prověřené a osvědčené programy z oblasti primární prevence na třech úrovních provádění z hlediska cílové skupiny, tj. všeobecná, selektivní a indikovaná prevence. Specifikace každého programu je uvedena vždy jednotně v přehledové tabulce, která obsahuje informace: Úroveň provádění (všeobecná, selektivní a indikovaná), Oblast zaměření (nespecifická, specifická), Cílová skupina (např. předškolní děti, rodiče), Forma (např. interaktivní), Délka programu (krátko-, středně-, dlouhodobý program), Poskytovatel (kontaktní informace o realizátorovi). Popis každého programu má jednotnou, předem definovanou strukturu. Povinně obsahuje: název preventivního programu, anotaci programu, popis teoretických východisek programu, cílů programu, popis cílové skupiny, popis časové struktury, obsah programu, personální nároky, kontrindikace a omezení, způsob hodnocení efektivity programu, materiální požadavky a pomůcky, prostorové požadavky, návaznosti a vhodné kombinace, podpůrné materiály (např. internet), přibližná cena programu, plné kontakty na realizátora. Cílem autorů je v budoucnu manuál aktualizovat a rozšiřovat o další programy, které se v oblasti prevence rizikového chování objeví, a iniciovat projekt, v jehož rámci by mohly další autorské kolektivy a organizace přidávat do manuálu své programy, které by tam mohly být sdíleny dalšími odborníky z praxe.

Miovský, M., Skácelová, L., Čablová, L., Veselá, M., Zapletalová, J. (2012)
Návrh doporučené struktury Minimálního preventivního programu
prevence rizikového chování pro základní školy.
Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga

Publikace představuje ucelený pokus o návrh doporučené struktury, obsahu a rozsahu Minimálního preventivního programu (MPP) v České republice. Jde de facto o návrh uceleného komplexního preventivního programu pro ZŠ, který splňuje přísná kritéria kladená na školní programy prevence rizikového chování. Návrh vychází jednak ze současného stavu výzkumu v této oblasti a jednak z praxe provádění programů v ČR. Smyslem textu je nabídnout podnět k diskusi o možnostech a podobách MPP, nikoli vytvořit jeho uniformní model. Autoři si kladou za cíl podpořit diskusi o dalším směřování a vývoji MPP u nás a současně do této diskuse přispět skutečně konkrétním a jasným návrhem. Klíčové pro diskusi o tomto návrhu je ale správné pochopení základních principů, na kterých je vystavěn. Tedy že nejde o výčet konkrétních programů, ale o návrh obecného rámce začínajícího pravidly bezpečné školy a jdoucího přes další nespecifické preventivní aktivity (dovednosti pro život) až k aktivitám (intervencím) specifickým. Důležitý přitom je aplikovaný model spirály, tedy postupného navazování dílčích částí na sebe v závislosti na věkových skupinách žáků a vazbě dílčích témat mezi sebou. Celý popis je založen na specifikaci výstupních deskriptorů: znalostí, dovedností a kompetencí. Jinými slovy, návrh umožňuje škole strukturu vyplnit libovolnými vhodně zvolenými programy v závislosti na jejích personálních, ekonomických a dalších možnostech a závazně pro ni by v tomto smyslu bylo pouze to, aby žáci na konci daného věkového období měli potřebné znalosti, dovednosti a kompetence. To zpětně posiluje roli školního metodika prevence, školního poradenského pracoviště i ředitele a respektuje individuální povahu a reálné možnosti každé školy. Současně návrh ukazuje, že pokud škola dobře implementovala princip rámcových vzdělávacích programů, pak zvládnout navržený komplexní program v rozsahu 86 hodin (1.–9. třída ZŠ) pro ni nemůže být zásadním problémem. Průnik s vyučovými předměty (biologie, občanská nauka či rodinná výchova atd.) je tak zásadní, že předložený návrh vyžaduje jen velmi malý nárok na uvolnění potřebných hodin pro realizaci preventivních programů nad tento rámec.

Všechny publikace jsou dostupné v elektronické podobě ve formátu *.pdf na stránkách
Kliniky adiktologie: <http://www.adiktologie.cz>. V plné verzi jsou texty umístěny
v kategorii „Publikace“, v sekci „Monografie“.

V tištěné podobě byly knihy vydány v omezeném nákladu a jsou již prakticky nedostupné.

Vznik těchto publikací byl finančně podpořen projektem
Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů
pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky
a je spolufinancován z institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace, PRVOUK-P03/LF1/9.

Klinika adiktologie

Klinika adiktologie

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze

a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

Apolinářská 4, 128 00 Praha 2

tel./fax: +420 224 965 035

www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Klinika adiktologie je odborné pracoviště 1. LF UK v Praze a VFN v Praze. Vznikla k 1. 1. 2012 spojením Centra adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze a Oddělení pro léčbu závislostí VFN v Praze. Jde na tomto poli o zcela unikátní spojení dvou doposud samostatných pracovišť, zahrnujících jak lékařskou, tak nelékařskou část profesí, pohybujících se v tomto nově se konstituujícím oboru.

Klinika adiktologie se zaměřuje na klinický lůžkový provoz a na výuku a výzkum v adiktologii, oboru zkoumajícím rizikové prostředí užívání návykových látek a závislostní chování. Hlavní činnost kliniky je rozdělena do celkem čtyř oblastí:

- a) *klinický provoz zahrnuje 7 současných oddělení OPZ VFN v Praze:*
 - ◆ Lůžkové oddělení muži
 - ◆ Lůžkové oddělení ženy
 - ◆ Detoxifikační oddělení
 - ◆ Centrum metadonové substituce
 - ◆ Ambulance pro alkoholové závislosti
 - ◆ Ambulance pro nealkoholové závislosti
 - ◆ Centrum pro psychoterapii a rodinnou terapii
- b) *pregraduální výukové programy:*
 - ◆ výuka studentů medicíny a stomatology v oboru adiktologie včetně širšího rámce oboru psychiatrie
 - ◆ pregraduální výuka v bakalářském oboru adiktologie (prezenční a kombinovaná forma výuky v českém jazyce)
 - ◆ pregraduální výuka v magisterském oboru adiktologie (prezenční a kombinovaná forma výuky v českém jazyce)
- c) *vědeckovýzkumná činnost a postgraduální výuka v oboru adiktologie (ve fázi akreditace), včetně zahraniční spolupráce v této oblasti; dnes existují čtyři centra:*
 - ◆ Centrum primární prevence užívání návykových látek a souvisejícího rizikového chování
 - ◆ Centrum pro teorii a praxi diagnostiky, terapie a rehabilitace poruch a onemocnění spojených s užíváním návykových látek
 - ◆ Centrum pro teorii a praxi intervencí „harm reduction“ a „risk reduction“
 - ◆ Centrum pro teorii a praxi trestněprávních a kriminologických souvislostí s užíváním návykových látek
- d) *celoživotní vzdělávání a rozvojové projekty v oboru adiktologie*

Kliniku adiktologie tvoří tým odborníků v oboru adiktologie, psychologie, psychiatrie, práva, epidemiologie, sociální práce, ekonomie, kriminologie a speciální pedagogiky, kteří mají zkušenosti s léčbou závislostí, domácím i mezinárodním výzkumem, rozvojovými projekty a vysokoškolskou výukou.

**Zajímá tě role návykových látek ve společnosti a programy protidrogové politiky, které ji ovlivňují?
Chceš být adiktologem, tedy odborníkem na závislosti, který rozumí základům práva, sociologie,
sociální práce, psychologie a zdravotní vědy?**

**Máš chuť během studia a po něm pracovat s lidmi, kteří se chovají rizikově,
a motivovat je ke změně?**

Odpověď je bakalářské studium adiktologie!

www.adiktologie.cz/studium

Najdi si studium adiktologie na Facebooku!

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM ADIKTOLOGIE

- zajímavý nelékařský zdravotnický obor na 1. LF UK v prezenční a kombinované formě
 - mezioborové vzdělání s kvalifikací pro samostatnou práci ve zdravotnictví
 - pestré studium vyučované předními odborníky v oboru adiktologie
 - studium v prezenční nebo v distanční podobě při zaměstnání
 - možnost pokračovat v magisterském stupni studia

O studiu: Bakalářské studium adiktologie je rozvrženo do 3 let studia. V prvním roce je kladen důraz především na osvojení znalostí v základních medicínských oborech, jež jsou doplněny o úvod do studia adiktologie. Od druhého ročníku se studium soustředí na odborné adiktologické předměty s mezioborovým přesahem do oblasti psychologie, sociální práce, sociologie, práva nebo kriminologie. Závěr studia je zaměřen na praktickou přípravu, která zahrnuje zvládnutí základních poradenských a terapeutických dovedností. Studium je zakončeno státní závěrečnou zkouškou a obhájením odborné práce na aktuální adiktologické téma v České republice. Studenti oboru adiktologie mají možnost strávit část studia na zahraničních partnerských univerzitách a také dále pokračovat v navazujícím magisterském studiu adiktologie na 1. LF UK. Bakalářský program adiktologie je možné studovat také v kombinované podobě, což umožňuje doplnit si odborné VŠ vzdělání při zaměstnání.

Uplatnění absolventů: Absolventi oboru adiktologie se uplatňují zejména jako pracovníci preventivních programů užívání návykových látek a pracovníci služeb pro uživatele drog (zdravotnických i nezdravotnických, státních i nestátních), a dále jako pracovníci veřejné správy koordinující systém péče pro uživatele drog a prevence rizikového chování. Osvojené znalosti a dovednosti mohou uplatnit v širokém spektru multidisciplinárních týmů, jež se zabývají řešením problémů spojených s užíváním návykových látek v různých pracovních prostředích – např. nízkoprahové zařízení pro uživatele drog, terapeutická komunita, zařízení sociálních služeb nebo speciálního školství, vězeňská služba, policie či soukromý sektor. Profese adiktologa je zařazena mezi nelékařská zdravotnická povolání, a to novelou zákona č. 96/2004 Sb., adiktolog tak může provádět samostatnou práci ve zdravotnictví.

Požadavky na uchazeče: Studium je vhodné pro všechny, kdo se zajímají o interdisciplinární obor adiktologie nebo v něm pracují a kdo dokončili úplné středoškolské vzdělání s maturitou. Příjímací řízení se skládá ze dvou částí, písemné a ústní zkoušky, jež mají povinnou a dobrovolnou část. Uchazeč bude ke studiu přijat, pokud úspěšně zvládne obě jejich povinné části zaměřené na znalosti v oboru adiktologie, biologie, chemie a fyziky v rozsahu dostupných modelových otázek. V dobrovolné části uchazeč dokládá svou motivaci ke studiu odbornou praxí nebo písemnou práci v oboru adiktologie.

Termín pro zaslání přihlášek k přijímacímu řízení je 28. únor daného roku. Zájemci o studium musí ve stanoveném termínu zaslat vyplněnou přihlášku k přijímacímu řízení (ke stažení na <http://is.cuni.cz/studium>), potvrzení od praktického lékaře a potvrzení o zaplacení poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením a úspěšně složit přijímací zkoušky.

Zajímá tě problematika veřejného a duševního zdraví v kontextu dalších oborů, jako je právo, sociologie, sociální práce, psychologie nebo ekonomie?

Baví tě výzkum v oblasti společenských věd a zajímá tě jeho využití v praktické protidrogové politice? Chceš se podílet na obrazu návykových látek ve společnosti, programech pro jejich uživatele a na koordinaci těchto programů?

Odpověď je magisterské studium adiktologie!

www.adiktologie.cz/studium

Najdi si adiktologii na Facebooku!

MAGISTERSKÉ STUDIUM ADIKTOLOGIE

- navazující magisterský obor na 1. lékařské fakultě UK v prezenční a kombinované formě
- mezioborové vzdělání s kvalifikací pro samostatnou práci ve zdravotnictví
- pestré studium vyučované předními odborníky v oboru adiktologie

O studiu: Navazující magisterské studium adiktologie je rozvrženo do 2 let studia. Studium absolventy vybaví teoretickými poznatky a praktickými dovednostmi z oblasti prevence a léčby závislostí a protidrogové politiky. Program současně rozvíjí dvě samostatné studijní linie představované koncepty duševního zdraví (mental health) a veřejného zdraví (public health). Do studijního programu jsou zařazeny dvě odborné stáže. Velký důraz je kladen na položení základů vědeckovýzkumné práce. Studijní program adiktologie vychází z rozvíjeného moderního mezioborového přístupu, který nenabízí žádný z doposud existujících studijních oborů a o který je v praxi stále větší zájem. Absolventi jsou vybaveni pro další pokračování v doktorském studijním programu.

Uplatnění absolventů: Absolventi magisterského oboru adiktologie se uplatní v oblasti preventivních programů užívání návykových látek, ve službách pro uživatele drog (zdravotnických i nezávratnických, státních i nestátních), v oblasti výzkumu a vzdělávání, ve veřejné správě koordinující systém péče o uživatele drog a prevence rizikového chování nebo v oblasti vymáhání práva (police, vězeňská služba), a to zejména na manažerských a koordinačních pozicích. Kombinace hlavních pilířů studia vytváří unikátní studijní profil, splňující jak nároky spojené s dovednostmi v oboru adiktologie a všech jeho aplikačních oblastech, tak možnost uplatnit se mimo oblast zdravotnictví všude tam, kde je po aplikaci konceptů duševního zdraví a veřejného zdraví v posledních letech stále silnější poptávka (školství, speciální školství, sociální péče, rozvoj preventivních strategií a programů, soukromý sektor atd.). Profese adiktologa je zařazena mezi nelékařská zdravotnická povolání, a to novelou zákona č. 96/2004 Sb., adiktolog tak může provádět samostatnou práci ve zdravotnictví. Tato kvalifikace je podmíněna absolvováním bakalářského studijního programu adiktologie nebo splněním kvalifikačního kurzu.

Požadavky na uchazeče: Studium je vhodné pro absolventy VŠ bakalářských studijních programů, včetně studijního programu Adiktologie. Absolventi jiných oborů než bakalářského studijního programu Adiktologie mají možnost doplnit si znalosti a dovednosti z oboru adiktologie v rámci kvalifikačního kurzu akreditovaného u Ministerstva zdravotnictví ČR, který je zároveň podmínkou pro získání kvalifikace adiktologa (a tím pádem samostatnou práci ve zdravotnických službách). Příjímáčí řízení k magisterskému studiu adiktologie se skládá ze znalostního testu v oboru adiktologie v rozsahu, který odpovídá náplni bakalářského programu adiktologie. Příjímáčí zkoušky probíhají v písemné a následně ústní formě. V ústní části přijímacího řízení je kromě výsledků písemného testu zohledněno také vypracování odborné práce v oboru adiktologie nebo doložení praxe v oboru adiktologie.

Termín pro zasílání přihlášek k přijímacímu řízení je 28. únor daného roku. Zájemci o studium musí ve stanoveném termínu zaslat vyplněnou přihlášku k přijímacímu řízení (ke stažení na <http://is.cuni.cz/studium>), potvrzení od praktického lékaře a potvrzení o zaplacení poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením a úspěšně složit přijímací zkoušky.

Chcete realizovat špičkový výzkum v oblasti veřejného a duševního zdraví v kontextu dalších oborů, jako je právo, sociologie, sociální práce, psychologie nebo ekonomie?

Zajímá vás výzkumná práce zaměřená na klinické faktory úspěšné léčby závislostí?

Máte zájem připravovat svou výzkumnou práci podklady pro dynamicky se rozvíjející politiku v oblasti minimalizace rizikového prostředí užívání návykových látek?

Odpověď je doktorské studium adiktologie!

www.adiktologie.cz

DOKTORSKÉ STUDIUM ADIKTOLOGIE

- čtyřleté doktorské studium na 1. lékařské fakultě UK v Praze
 - v prezenční a v kombinované formě
- transdisciplinární výukový a výzkumný program vedený předními odborníky v oboru adiktologie
 - program zaměřený na zajímavá výzkumná a klinická témata s přesahem do oblasti veřejného a duševního zdraví

O studiu: Doktorský studijní program adiktologie je rozvržen do 4 let studia. Program vede studenty k osvojení schopností a dovedností nezbytných k analýze různých faktorů rizikového prostředí pro škodlivé užívání návykových látek a pro závislostní chování. Jádrem programu je klinický výzkum a praxe, zaměřené na oblast duševního zdraví a dále potom výzkum v oblasti veřejného zdraví, jejichž výstupy představují podklady pro na důkazech založené rozhodování ve zdravotní politice v souvislosti s užíváním návykových látek. Jádrem programu je metodologické vedení k transdisciplinárnímu výzkumu v oboru adiktologie a kombinace kvantitativních a kvalitativních výzkumných metod, které jsou v oboru adiktologie sjednoceny do komplexního epistemologického rámce.

Uplatnění absolventů: Kombinace tří pilířů studia (expertiza v rizikovém prostředí, klinická excelence a veřejnozdravotní analýza) si klade za cíl poskytnout absolventům programu odborné kompetence pro transdisciplinární adiktologický výzkum aplikovaný mj. na oblast klinického hodnocení efektivity veřejnozdravotních politik. Díky tomu budou absolventi programu dobře připraveni na potřeby praxe v oboru vědy a výzkumu, stejně jako na expertní pozice ve veřejném i v soukromém sektoru. Jejich transdisciplinární východiska jim umožní spolupracovat s kolegy z celé řady disciplín, komunikovat výsledky svého výzkumu manažerům a decision-makerům na mezioborové úrovni, a ujmát se např. vedoucích pozic na vysokém stupni odbornosti a/nebo se profilovat jako vědeckovýzkumní pracovníci na tuzemských či zahraničních univerzitách.

Požadavky na uchazeče: Studium je vhodné pro absolventy VŠ magisterských studijních programů ze souvisejících studijních oborů (medicína, zdravotnické obory, psychologie aj., včetně studijního programu Adiktologie). Ústní přijímací pohovor následně prověří: (i) motivaci ke studiu; (ii) znalosti z oboru adiktologie, (iii) fundamentální znalosti z metodologie, z oborů biologie člověka a společenských věd; dále (iv) uchazeč představí projekt své disertační práce v anglickém jazyce, v anglickém jazyce reaguje na případné dotazy; před podáním je vhodné zamýšlený projekt konzultovat s možným školitelem či konzultantem; projekt by měl být tematicky v souladu se zaměřením výzkumné činnosti pracoviště (Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze) či partnera studijního programu (Psychologický ústav AV ČR). Projekt odevzdává v české a anglické verzi (každá jazyková verze v rozsahu min. 4 normostran). Výhodou při přijímacím řízení je vlastní doložená praxe v oboru (např. člen řešitelského výzkumného týmu, dobrovolnická pomoc, stáž v zařízení atd.).

Termín pro zaslání přihlášek k přijímacímu řízení je 28. únor daného roku. Zájemci o studium musí ve stanoveném termínu zaslat vyplněnou přihlášku k přijímacímu řízení (ke stažení na <http://is.cuni.cz/studium>), potvrzení od praktického lékaře a potvrzení o zaplacení poplatku za úkony spojené s přijímacím řízením a úspěšně složit přijímací zkoušky.

Konference

PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ (PPRCH)

Od roku 2004 se každoročně na podzim koná konference
Primární prevence rizikového chování,
na které se pravidelně schází více než 300 odborníků
z oblasti prevence rizikového chování.

Konferenci organizuje:

**Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze
a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze**

ve spolupráci s hlavními partnery:

**Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Hlavní město Praha
Katedra psychologie PedF, Univerzita Karlova v Praze**

Během každé konference je vedle hlavního tématu věnován prostor
tematickým blokům z oblasti rizikového chování:

- agrese a šikana
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
 - poruchy příjmu potravy
 - rasismus a xenofobie
 - negativní působení sekt
 - sexuální rizikové chování
- závislostní chování (adiktologie)
- systémový přístup v primární prevenci

Na konferenci zaznívají **jak příspěvky teoretické, koncepční, tak praktické,
vycházející ze zkušeností a podmínek v České republice**
(kazuistiky, příklady dobré praxe).

Bližší informace o konferenci lze nalézt zde:

www.pprch.cz

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti. Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.

Tyto dva texty, certifikační řád a metodika místního šetření, upravují podmínky pro certifikaci programů školské primární prevence dle Standardů odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování z roku 2012. Vymezují základní pojmy, cíle a principy certifikace a popisují úkoly jednotlivých subjektů účastnících se celého procesu i proces samotný na různé úrovni obecnosti. Certifikační řád je základním obecným ustanovením a metodika místního šetření pak nástrojem praktické realizace procesu certifikace. Dokument obsahuje též formuláře závěrečné zprávy a protokolu z místního šetření.

KLINIKA ADIKTOLOGIE 1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE
A VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE
WWW.ADIKTOLOGIE.CZ

ISBN 978-80-87258-95-8

9 788087 258958

NEPRODEJNÉ

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ